PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (antroji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. birželio 15 d. *

Byloje T-17/02

Fred Olsen, SA, įsteigta Santa Cruz de Tenerife (Ispanija), atstovaujama advokatų R. Marín Correa ir F. Marín Riaño,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą J. Buendía Sierra, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: ispanų.

palaikomą

Ispanijos Karalystės, atstovaujamos *abogado del Estado* N. Díaz Abad, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

dėl prašymo panaikinti 2001 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos NN 48/2001 – Ispanija – Pagalba jūrų transporto bendrovei *Trasmediterránea* (OL C 96, 2002, p. 4),

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(antroji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Pirrung, teisėjai A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová ir S. S. Papasavvas,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. liepos 13 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

I — *Bendrijos teisės nuostatos*

A — *Reglamentas (EEB) Nr. 3577/92*

1 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3577/92, taikančio laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas) (OL L 364, p. 7), 2 straipsnio 4 dalis apibrėžia „su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus" kaip įsipareigojimus, kurių atitinkamas Bendrijos laivo savininkas neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu arba tokiomis pačiomis sąlygomis, jei jis galvotų apie savo komercinius interesus. (Pataisytas vertimas)

2 Reglamento Nr. 3577/92 4 straipsnis numato, kad kai valstybė narė sudaro viešųjų paslaugų sutartis arba nustato su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, neturi būti diskriminuojami jokie Bendrijos laivų savininkai. Be to, valstybės narės gali kelti reikalavimus tik dėl aptarnaujamų uostų, reguliarumo, tęstinumo, dažnumo, paslaugų teikimo masto, imamų mokesčių ir laivo įgulos sukomplektavimo.

Atitinkamais atvejais visi Bendrijos laivų savininkai privalo turėti galimybę gauti bet kokią kompensaciją už su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus.

3 Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio 2 dalis numato, be kita ko, kad, taikant išimtį, iki 1999 m. sausio 1 d. šis reglamentas laikinai netaikomas kabotažui, susijusiam su Kanarų salynu.

B — *Reglamentas Nr. 659/1999*

4 Pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB (88) straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1), 4 straipsnio 3 dalį: „jeigu po pirminio patikrinimo Komisijai nekyla jokių abejonių dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su bendrąja rinka, tiek, kiek minėtoji priemonė priskiriama (EB) (87) straipsnio 1 dalies taikymo sričiai, Komisija nusprendžia, kad minėtoji priemonė atitinka bendrąją rinką".

5 Pagal Reglamento Nr. 659/1999 26 straipsnio 1 dalį:

„Komisija savo sprendimus, kuriuos ji priima pagal 4 straipsnio 2 ir 3 dalis <...> skelbia *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Trumpame pranešime nurodoma, kad galima gauti autentišką sprendimo varianto arba variantų kopiją."

C — *Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui*

6 Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos jūrų transportui (OL C 205, 1997, p. 5) 9 punktas numato sąlygas ir procedūras, kuriomis veiklos nuostolių, tiesiogiai patirtų įgyvendinant tam tikrus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, kompensavimas nėra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Tačiau jame numatyta, kad „(šių sąlygų ir procedūrų) išimtys gali būti pateisinamos, pavyzdžiui, salų kabotažo, kuris apima reguliarias keltų paslaugas, atveju". (Neoficialus vertimas) Vis dėlto jame nurodyta, kad tokiais atvejais apie šias priemones privalo būti pranešta, ir Komisija jas vertina pagal bendras valstybės pagalbos normas.

D — *Pranešimas apie bendros ekonominės svarbos paslaugas Europoje*

7 Pagal Komisijos pranešimo apie bendros ekonominės svarbos paslaugas Europoje 14 punktą (OL C 17, 2001, p. 4):

„Bendros ekonominės svarbos paslaugos skiriasi nuo įprastų paslaugų tuo, kad, valdžios institucijų nuomone, jos turi būti teikiamos netgi tada, jeigu rinka neturi pakankamai pajėgumų tai padaryti <...> Jeigu valdžios institucijos mano, kad tam tikros paslaugos yra bendros svarbos ir rinkos pajėgumų gali neužtekti pakankamai jas teikti, jos gali nustatyti tam tikras konkrečias paslaugas, skirtas patenkinti šiuos poreikius, vykdant įsipareigojimus teikti bendros svarbos paslaugas". (Pataisytas vertimas)

8 Pagal Komisijos pranešimo apie bendros ekonominės svarbos paslaugas Europoje 22 punktą:

„Valstybių narių laisvė apibrėžti (bendros ekonominės svarbos paslaugas) reiškia, kad valstybės narės, pirmiausia remiantis konkrečiais veiklos aspektais, yra atsakingos už, jų manymu, (tokių) <...> paslaugų nustatymą. Šis apibrėžimas gali būti kontroliuojamas tiktai tikrinant, ar nėra akivaizdžių klaidų. Jos gali suteikti specialių ar išskirtinių teisių, būtinų įmonėms, kurioms patikėta teikti paslaugas, reguliuoti jų veiklą ir, jeigu būtina, finansuoti jas <...> Ar paslauga turi būti traktuojama kaip bendros svarbos paslauga ir kaip ji turi būti teikiama, tai yra klausimai, kuriuos pirmiausia sprendžia vietos institucijos. Komisija turi užtikrinti, kad taikomos priemonės atitiktų Bendrijos teisės aktus. Tačiau bet kuriuo atveju, kad būtų taikoma (EB) 86 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, viešųjų paslaugų užduotis turi būti aiškiai apibrėžta ir pavesta atlikti remiantis valdžios institucijos aktu (įskaitant sutartis) <...>. Šis įsipareigojimas yra būtinas teisiniam tikrumui ir skaidrumui piliečių atžvilgiu užtikrinti ir tam, kad Komisija galėtų patikrinti, ar buvo laikomasi proporcingumo principo." (Pataisytas vertimas)

II — *Ispanijos teisės nuostatos*

A — *Karaliaus dekretas Nr. 876/78*

9 1978 m. liepos 8 d. Karaliaus dekreto Nr. 1876/78, nustatančio nacionalinės svarbos jūrų susisiekimo paslaugų teikimo tvarką (BOE, Nr. 1876/78, 1978 m. rugpjūčio 10 d., p. 18761, toliau – Karaliaus dekretas Nr. 1876/78), 1 straipsnis Ispanijos transporto ir susisiekimo ministrui suteikia teisę sudaryti su bendrove *Transmediterranea, SA* (toliau – *Transmediterranea*) sutartį, kuria bus reglamentuojamos nacionalinės svarbos jūrų susisiekimo paslaugos.

10 Pagal Karaliaus dekreto Nr. 1876/78 2 straipsnį sutartis privalo bet kuriuo atveju atitikti pagrindinius reikalavimų (toliau – reikalavimai), pridėtų prie šio dekreto, principus.

11 Pagal pagrindinį reikalavimų principą Nr. 5 bet kokį sutartyje numatytų paslaugų pakeitimą turi patvirtinti sutartį sudariusi institucija.

12 Pagrindinis reikalavimų principas Nr. 25 numato apskaitos mechanizmą, vadinamą „valstybės sąskaita", kuris leidžia nustatyti viešųjų fondų asignavimus, būtinus užtikrinti sutarties ekonominę ir finansinę pusiausvyrą. Šie asignavimai įtraukiami į valstybės sąskaitą, kurią sudaro skyriai „veikla" ir „investicijos". Kiekvienas iš skyrių turi poskyrius „įplaukos" ir „išmokos" su juose nurodytais skirtingais punktais.

13 Be to, pagal techninių pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A a punktą valstybės sąskaitos skyriaus „veikla" įplaukos apima:

„1. Pajamas iš pervežimo – bendrovę visų pirma finansuoja paslaugų gavėjų mokami mokesčiai. Taikydama rinkos kriterijus (sutartį sudariusi institucija) nustato <...> mokesčių tarifus, kurie turi būti taikomi <...> (paslaugoms, teikiamoms) paslaugų lentelėje nustatytoms linijoms.

<...>

3. Valstybės asignavimus (veikla) – atliekant galutinį valstybės sąskaitos patikrinimą įplaukomis laikomos valstybės kaip subsidijos išmokėtos sumos, skiriamos kiekvieniems biudžetiniams metams, kad būtų užtikrintas šios sąskaitos A punkto balansas, kurios turi būti numatytos bendrame valstybės biudžete."

14 Pagal pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A b punktą valstybės sąskaitos skyriaus „veikla" išmokos apima:

„1. Išlaidas pagal patvirtintas sutartis, susijusias su pervežimu ir bendrovei priklausančių bei nuomojamų laivų eksploatacija, įskaitant anksčiau suteiktų socialinių teisių užtikrinimą.

<...>

5. Bendras administracines išlaidas, patiriamas dėl nacionalinės svarbos jūrų susisiekimo paslaugų teikimo, įskaitant tas, kurios susijusios su anksčiau suteiktų socialinių teisių užtikrinimu.

<...>

7. Bendrovės atlyginimas – kad įvykdytų pagal šią sutartį prisiimtus įsipareigojimus, bendrovė turi tam tikrų lėšų ir gauna išmokas, kurios būtinos reikalingam techniniam restruktūrizavimui atlikti, siekiant vykdyti veiklą ir palaikyti ekonominį gyvybingumą, galintį užtikrinti tinkamą paslaugų teikimą. Dėl to bendrovės

atlyginimą sudaro procentas nuo įplaukų, apimančių pajamas iš pervežimo ir maitinimo veiklos, kuris kasmet nustatomas pagal valstybės asignavimų veiklai ir galutinių veiklos išlaidų santykį, atskaičius patį atlyginimą.

Taikytini procentiniai dydžiai (yra atvirkščiai proporcingi šiam santykiui).“

15 Pagal pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 B a punktą valstybės sąskaitos skyriaus „investicijos“ įplaukas sudaro valstybės asignavimai. Pagal šią nuostatą „atliekant galutinį valstybės sąskaitos patikrinimą įplaukomis laikomos valstybės kaip subsidijos išmokėtos sumos, skiriamos kiekvieniems biudžetiniams metams, kad būtų užtikrintas šios sąskaitos (skyriaus „investicijos“) balansas, kurios turi būti numatytos bendrame valstybės biudžete.“

16 Pagrindinis reikalavimų principas Nr. 26 numato:

„Valstybės asignavimai yra pervedami iš anksto, keturis kartus kas trimestrą nustatant palūkanas sąskaitos apmokėjimo momentu. Jei atliekant galutinį valstybės sąskaitos patikrinimą <...> už einamus biudžetinius metus susidaro perteklius, šis perteklius lieka bendrovei ir yra įskaitomas kaip kitų finansinių metų sąskaitos įplauka <...>. Jei, atvirkščiai, dėl šio sąskaitos apmokėjimo susidaro deficitas, valstybė atlygina bendrovei, pervesdama šio deficito sumą iš kitų finansinių metų bendro valstybės biudžeto.“

17 Pagrindinis reikalavimų principas Nr. 28 numato, kad kas ketverius metus bendrovė parengia investicijų planą, kuriame nustato personalo politikos tikslus. Šis planas teikiamas tvirtinti vyriausybei.

B — *Karaliaus dekretas Nr. 1466/1997*

18 1997 m. rugsėjo 19 d. *Real Decreto* Nr. 1466/1997 (BOE, 1997 m. rugsėjo 20 d. p. 27712, toliau – Karaliaus dekretas Nr. 1466/1997) nustato Ispanijos visuomeninės svarbos laivybos jūros kabotažo reguliariųjų linijų, išskyrus jūrų kabotažo reguliariųjų linijų tarp Kanarų salyno salų, kuris priklauso išimtinei Kanarų autonominės bendruomenės kompetencijai, teisinį reglamentavimą.

C — *Dekretas Nr. 113/1998*

19 1998 m. liepos 23 d. Kanarų autonominės bendruomenės turizmo ir transporto tarybos (*Consejería de Turismo y Transportes de la Comunidad Autónoma de Canarias*) dekretas Nr. 113/1998 nustato su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus jūros kabotažo reguliariosiomis linijoms tarp Kanarų autonominės bendruomenės salų (*Boletín Oficial de Canarias*, 1998 m. liepos 29 d., p. 8477, toliau – Dekretas Nr. 113/1998).

20 Dekreto Nr. 113/1998 priede numatytos penkios laivybos linijos nustato aptarnautinus laivybos maršrutus tarp skirtingų salų, dažnumą, reguliarumą, naudojamų laivų

technines charakteristikas ir maksimalius imamus mokesčius. Atitinkamos linijos yra:

— 1 linija: Santa Cruz de Tenerife – Las Palmas de Gran Canaria su Morro Jable, ir atvirkščiai,

— 2 linija: Valle Gran Rey – Playa Santiago – San Sebastián Gomera – Los Cristianos, ir atvirkščiai,

— 3 linija: Los Cristianos – San Sebastián Gomera – Valverde – Santa Cruz de La Palma, ir atvirkščiai,

— 4 linija: Santa Cruz de Tenerife – Las Palmas de Gran Canaria – Puerto del Rosario – Arrecife, ir atvirkščiai,

— 5 linija: Santa Cruz de Tenerife – Santa Cruz de La Palma, ir atvirkščiai.

Faktinės bylos aplinkybės

I — *1978 m. sutartis*

21 Pagal Karaliaus dekretą Nr. 1876/78 ir prie jo pridėtus reikalavimus 1978 m. rugsėjo 4 d. notariškai patvirtintu raštu Ispanijos valstybė ir *Trasmediterránea* sudarė sutartį, reglamentuojančią nacionalinės svarbos laivybos maršrutų paslaugų teikimą dvidešimčiai metų, skaičiuojant nuo 1978 m. sausio 1 d. (toliau – 1978 m. sutartis).

Pagal šią sutartį *Trasmediterránea* laikinai teikia šias viešąsias paslaugas valstybės vardu, globojant, tikrinant ir prižiūrint sudariusiai sutartį institucijai.

22 1978 m. sutartį, kuri galėjo būti savaime atnaujinama kas dvejus metus, nutraukė 1995 m. gegužės 19 d. sutartį sudariusi institucija. Ši sutartis pasibaigė 1997 m. gruodžio 31 dieną.

23 Ispanijos valdžios institucijos atsiskaitė pagal 1978 m. sutartį, suteikdamos pagal 2001 m. balandžio 24 d. Įstatymą Nr. 4/2001 (2001 m. balandžio 25 d. BOE, p. 15021) specialų 15 560 625 000 Ispanijos pesetų (ESP) (arba 93 521 239,77 eurų) kreditą, skirtą kompensuoti deficitui, atsiradusiam 1997 biudžetiniais metais teikiant bendros svarbos laivybos maršrutų paslaugas (toliau – 1997 m. subsidija) ir galutinai įgyvendinant su sutartimi susijusias teises ir pareigas (toliau – subsidija atsiskaityti pagal sutartį).

24 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį kompensuoja visų pirma išlaidas, susijusias su trimis *Trasmediterránea* personalo pertvarkymo planais.

25 Be to, 1997 m. subsidija kompensuoja 2,201 milijardų ESP (arba 13 228 276,42 eurų) išlaidų, priskirtų 1997 m. valstybės sąskaitos skyriui „veikla“, dėl 1990–1994 m. ir 1995–1997 m. laikotarpių pertvarkymo planų. Priskyrimas išlaidų, susijusių su 1990–1994 m. laikotarpio pertvarkymo planu, susidarė dėl šių išlaidų paskirstymo keleriems biudžetiniams metams, kurį patvirtinto Valstybės generalinė inspekcija (inspection general de la administración del Estado, toliau – IGAE). Priskyrimas

išlaidų, susijusių su 1995–1997 m. laikotarpio pertvarkymo planu, valstybės sąskaitai už 1997 biudžetinius metus kyla, nesant IGAE patvirtinimo, iš aiškaus sutartį sudariusios institucijos, nurodžiusios, kad šis pertvarkymo planas sumažina valstybės sąskaitos skyriaus „veikla" metines valstybės lėšas, leidimo.

26 Subsidija atsiskaityti pagal sutartį padengia visų pirma 2,624 milijardų ESP dydžio (arba 15 770 557,62 eurų) išlaidas, susijusias su 1996–1997 m. pertvarkymo planu. Ši suma buvo priskirta valstybės sąskaitos skyriui „veikla" pagal 1998 m. spalio 26 d. ir 1999 m. vasario 25 d. sutartį sudariusios institucijos sprendimus dėl atsiskaitymo.

II — *Ieškovės skundai ir pasiūlymas dėl reikalingų priemonių 1978 m. sutarties atžvilgiu*

27 Ieškovė yra pagal Ispanijos teisę įsteigta jūrų laivybos bendrovė, eksploatuojanti jūrų laivybos linijas tarp Kanarų salyno salų ir konkuruojanti su *Trasmediterránea.* Ji Komisijai pateikė kelis skundus dėl 1978 m. sutarties, po kurių Komisija pradėjo šios sutarties tyrimo procedūrą.

28 Šios procedūros metu Komisija 1997 m. gruodžio 3 d. laišku kreipėsi į Ispanijos valdžios institucijas. Šiame laiške Komisija nurodė, kad mokėjimai iš bendro valstybės biudžeto, skirti dėl veiklos atsiradusiam metiniam deficitui padengti, galėjo būti valstybės pagalba. Ji pabrėžė, kad nagrinėjamu atveju nėra tenkinamos sąlygos, kuriomis kompensacija, išmokėta dėl iš veiklos atsiradusio deficito, tiesiogiai susijusio su viešųjų paslaugų teikimu, gali išvengti kvalifikavimo kaip valstybės pagalbos.

29 Be to, ji teigė, kad šiai pagalbai taip pat netaikomos EB sutarties 92 straipsnio 2 ir 3 dalyse (dabar – EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalys) numatytos išimtys.

30 Galiausiai ji nurodė, kad „EB sutarties 90 straipsnio 2 dalyje (dabar – EB sutarties 86 straipsnio 2 dalis) numatyta išimtis nėra taikytina, nes nagrinėjamos paslaugos nebuvo bendros ekonominės svarbos paslaugos, mat buvo ir kitų bendrovių, konkuravusių su (*Trasmediterránea)* atskirose ar visuose maršrutuose". Ji pridūrė, kad „valstybės pagalbos taisyklių taikymas nagrinėjamoms paslaugoms suteikti nėra teisiškai ar faktiškai netinkamas, nes pagal viešosios pagalbos taisykles buvo reikalaujama paskelbti konkursą".

31 Todėl Komisija, vadovaudamasi EB sutarties 93 straipsnio 1 dalimi (dabar – EB 88 straipsnio 1 dalimi), pasiūlė Ispanijos valdžios institucijoms imtis reikalingų priemonių 1978 m. sutarčiai suderinti su Bendrijos teisės aktais ir taisyklėmis dėl viešųjų paslaugų sutarčių (toliau – reikalingų priemonių pasiūlymas).

32 Atsakydamos į reikalingų priemonių pasiūlymą, Ispanijos valdžios institucijos nusiuntė Komisijai 1998 m. sausio 21 d. laišką, kuriame nurodė, kad naują sutartį su *Trasmediterránea* (toliau – 1998 m. sutartis) jos sudarė įvykdžiusios konkurso procedūrą pagal Karaliaus dekretą Nr. 1466/1997. Jos taip pat pažymėjo, kad Komisijai pateikta 1998 m. sutartis bei paaiškinimai dėl Karaliaus dekreto Nr. 1466/1997 turėtų būti laikomi reikalingomis priemonėmis.

33 1998 m. sutartis neapima jūrinių maršrutų paslaugų tarp Kanarų salų, kuris priklauso tik autonominės Kanarų bendruomenės kompetencijai.

III — *Laikinoji tvarka, skirta linijoms tarp Kanarų salyno salų*

34 1997 m. gruodžio 18 d. laišku *Trasmediterránea* paprašė Kanarų vyriausybės suteikti jai teisę nuo 1998 m. pirmojo ketvirčio teikti tarp salų paslaugas, kurias ji teikė iki 1997 m. gruodžio 31 d. pagal 1978 m. sutartį.

35 Tos pačios dienos sprendimu Kanarų valdžios institucijos sutiko laikinai leisti *Trasmediterránea* teikti tarp salų paslaugas, kurias ji teikė pagal 1978 m. sutartį. Šis sprendimas patikslino, kad galimas dėl šių paslaugų teikimo susidaręs deficitas galėtų būti padengtas, jei šiam tikslui iš bendro valstybės biudžeto Kanarų vyriausybei būtų skirti atitinkami asignavimai. Šis laikinas leidimas buvo atnaujintas 1998 m. kovo 30 d., birželio 11 d. ir spalio 9 d. Sprendimais. Šie keturi leidimai nustatė tvarką, pagal kurią *Trasmediterránea* teikė paslaugas, kurioms 1998 m. buvo skirta subsidija (toliau – laikinoji tvarka). 1998 m. spalio 9 d. Sprendime buvo nurodyta, kad leidimas teikti šias paslaugas išduodamas iki galutinio linijų konkurso pagal Dekrete Nr. 113/1998 numatytą procedūrą.

36 Atsakydama į Pirmosios instancijos teismo klausimą, įstojusi į bylą šalis, ieškovei dėl to neprieštaraujant, nurodė, kad *Trasmediterránea* pagal laikinąją tvarką teiktos paslaugos buvo analogiškos Dekrete Nr. 113/1998 numatytoms paslaugoms.

37 Kaip atlygio už jūrų kabotažo tarp salyno salų paslaugų teikimą 1998 m., *Trasmediterránea* pareikalavo iš Kanarų valdžios institucijų 2 538,9 milijonų ESP (arba 15 259 096,32 eurų) piniginės kompensacijos.

38 Kanarų valdžios institucijos atmetė šį reikalavimą 1999 m. kovo 29 d. Sprendimu. *Trasmediterránea* administracine tvarka dėl šio sprendimo pateikė skundą. Kanarų valdžios institucijos paskyrė ekspertą, kad šis pateiktų ataskaitą, kurios pagrindu jos pripažino *Trasmediterránea* teisę į 1,650 milijardo ESP (arba 9 916 699,72 eurų) sumą kaip į piniginę kompensaciją už deficitą, susidariusį dėl tam tikrų jūrų transporto linijų tarp salų eksploatacijos 1998 m. (toliau – 1998 m. subsidija).

39 Vadovaudamosi Dekretu Nr. 113/1998, Kanarų valdžios institucijos 1998 m. rugpjūčio 17 d. pasiūlė galimiems kandidatams pateikti prašymus dėl šiame reglamente nustatytų penkių reguliarių kabotažo tarp salų linijų eksploatacijos. Nustatytu terminu joks prašymas šiuo atžvilgiu nebuvo pateiktas. Todėl pagal Dekretą Nr. 113/1998 Kanarų valdžios institucijos paskelbė pranešimus apie konkursą dėl šių linijų. Iki 2002 m. rugsėjo 19 d. pagal šį dekretą neįvyko konkursas nė dėl vienos iš šių linijų.

Ginčijamas sprendimas

40 Ieškovė pateikė Komisijai kelis skundus dėl 1997 m. subsidijos, subsidijos atsiskaityti pagal sutartį ir 1998 m. subsidijos. Šiuose skunduose ieškovė be kita ko tvirtino, kad 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį yra nauja pagalba.

41 Po šių skundų 2001 m. liepos 25 d. Komisija priėmė sprendimą dėl 1997 m. subsidijos, subsidijos atsiskaityti pagal sutartį bei 1998 m. subsidijos (toliau – ginčijamas sprendimas).

42 Dėl 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį Komisija mano, kad jos yra valstybės pagalba, tačiau tiek, kiek jos pagrįstos Ispanijos valdžios institucijų sudaryta sutartimi, patvirtinta prieš EB sutarties įsigaliojimą Ispanijoje, tai yra esama pagalba EB 88 straipsnio ir Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio prasme.

43 Konkrečiau kalbant dėl subsidijos atsiskaityti pagal sutartį dalies, padengiančios personalo pertvarkymo išlaidas, reikėtų pažymėti, kad ginčijamas sprendimas nurodo priemones, susijusias su funkcijų, „išplaukiančių iš šios sutarties (pagrindinio principo) Nr. 25, numatančio: a) kad išlaidos, susijusios su darbuotojų teisių užtikrinimu, yra apskaitomos kaip eksploatacijos sąnaudos, priskirtinos valstybės biudžetui; ir b) priemones įmonės personalui sumažinti", vykdymo nutraukimu. Pagal šį sprendimą: „b punkte numatytos priemonės, taip pat nurodytos (pagrindiniame principe) Nr. 28, išplaukia iš dviejų 1990–1994 m. ir 1995–1997 m. laikotarpių personalo mažinimo planų vykdymo".

44 Kalbant apie 1998 m. subsidiją ginčijamas spendimas nurodo, kad tai yra nauja pagalba Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio prasme, apie kurią turėjo būti pranešta pagal EB 88 straipsnio 3 dalį. Jame pažymima, kad šiai pagalbai negali būti taikoma nė viena iš EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų išimčių. Be to, jame nurodoma, kad būtina išnagrinėti, ar šiai pagalbai gali būti taikoma EB 86 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis.

45 Šiuo paskutiniu klausimu ginčijamas sprendimas patikslina, kad „siekiant patikrinti 1998 m. *Trasmediterránea* patikėtų su viešąja paslauga susijusių pareigų egzistavimą ir turinį ir jei reikėtų atlyginti nuostolius dėl jai vykdant įsipareigojimus patirtų išlaidų, Komisija privalėtų išnagrinėti, ar yra kitų ūkio subjektų, siūlančių paslaugas, analogiškas (*Trasmediterránea*) paslaugoms, bei tenkinančių Dekrete Nr. 113/1998

numatytas sąlygas". Be to, ginčijamame sprendime nurodyta, kad joks kitas ūkio subjektas netenkino visų Dekrete Nr. 113/1998 numatytų sąlygų, ir tik *Trasmediterránea* atitiko šiame dekrete linijoms Nr. 1, Nr. 3 ir Nr. 4 bei linijai Nr. 2 nustatytas sąlygas, išskyrus maršrutus į *Playa Santiago* uostą.

46 Dėl 1998 m. subsidijos sumos apskaičiavimo ginčijamas sprendimas nurodo:

„Pasirinktas metodas buvo skirtas įvertinti išlaidas, kurias atitinkamas ūkio subjektas galėtų patirti aptariamose linijose vykdydamas Kanarų valdžios institucijų nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus. Duomenis apie skirtingus punktus pateikė rinkoje veikiantys jūrų laivybos subjektai, konkrečiai kalbant, privatūs ūkio subjektai ir <...> Kanarų statistikos institutas (*Instituto Canario de Estadísticas*)."

47 Be to, ginčijamame sprendime pažymima, kad „*Trasmediterránea* sumokėta kompensacija yra nedaug mažesnė už papildomų sąnaudų, susijusių su viešosios paslaugos įsipareigojimais, sumą, kuri buvo apskaičiuota vien remiantis *Trasmediterránea* teikiamų paslaugų, siekiant įvykdyti Dekrete Nr. 113/1998 numatytas sąlygas, kaina, iš bendros kainos atimant iš šių paslaugų teikimo gautas pajamas".

48 Taigi ginčijamame sprendime 1998 m. subsidija yra laikoma patenkanti į EB 86 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties taikymo sritį.

49 2001 m. rugsėjo 27 d. Komisijos tarnybos nusiuntė ieškovės tarybai elektroninį laišką, kuriame nurodoma:

„Kaip buvo sutarta telefonu, pridedame 2001 m. liepos 25 d. laiško Ispanijos valdžios institucijoms kopiją be konfidencialių duomenų dėl *Trasmediterránea* sprendimo. Jis netrukus bus paskelbtas Oficialiajame leidinyje. Šis elektroninis laiškas bet kuriuo atveju nėra oficialus Komisijos įsipareigojimas.

50 2002 m. balandžio 20 d. Komisija paskelbė *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* pranešimą, kuriame glaustai pateikdama pagrindinius bylos duomenis informavo trečiąsias šalis, kad ji neprieštarauja dėl *Trasmediterránea* suteiktų subsidijų (OL C 96, p. 4). Šiame pranešime nurodoma, kad „sprendimo tekstą oficialiosiomis kalbomis be konfidencialių duomenų galima gauti (Komisijos generalinio sekretoriato tinklalapyje, kurio adresas yra) http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids".

Procesas

51 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2002 m. sausio 29 dieną.

52 Ispanijos Karalystė pateikė prašymą įstoti į šią bylą Komisijos pusėje, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2002 m. gegužės 29 dieną. Šis prašymas įstoti į bylą buvo patenkintas 2002 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo antrosios

kolegijos pirmininko nutartimi. Įstojusi į bylą šalis pateikė savo paaiškinimus, o kitos šalys dėl jų pateikė savo pastabas per nustatytą terminą.

53 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, taikydamas proceso organizavimo priemones pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį, kurias sudarė šalims raštu pateikti klausimai, Pirmosios instancijos teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. Įstojusi į bylą šalis, kuriai buvo pasiūlyta atsakyti į šiuos klausimus raštu prieš posėdį, tai padarė 2004 m. liepos 5 dieną.

54 2004 m. liepos 13 d. posėdyje buvo išklausytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo raštu bei žodžiu pateiktus klausimus.

55 Posėdyje ieškovė paprašė leisti pateikti 2003 m. spalio 24 d. *Tribunal superior de justicia de Canarias* (Ispanija) sprendimo Nr. 551/2003, iš dalies panaikinančio Dekretą Nr. 113/1998, nuorašą. Išklausius atsakovės ir į bylą įstojusios šalies pastabas dėl šio dokumento, kurio nuorašus jos gavo, pateikimo, šis dokumentas buvo pridėtas prie bylos.

56 Į bylą įstojusi šalis paprašė leisti pateikti apeliacinio skundo dėl 2003 m. spalio 24 d. *Tribunal superior de justicia de Canarias* sprendimo nuorašą. 2004 m. gruodžio 1 d. Sprendimu Pirmosios instancijos teismas sutiko, kad šio dokumento nuorašas būtų pridėtas prie bylos ir jis būtų nusiųstas atsakovei bei ieškovei. Į bylą įstojusi šalis nepateikė šio dokumento nustatytu terminu.

57 Žodinė proceso dalis buvo baigta 2005 m. vasario 25 d.

Šalių reikalavimai

58 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— pripažinti ieškinį nepriimtinu,

— taikant proceso organizavimo priemones, nurodyti Komisijai Ispanijos karalystei ir *Trasmediterránea* pateikti tam tikrus įrodymus,

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

59 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškovės prašymą dėl įrodymų pateikimo,

— pripažinti ieškinį nepriimtinu arba, šio reikalavimo nepatenkinus, atmesti jį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

60 Ispanijos Karalystė, įstojusi į bylą Komisijos pusėje, Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškovės prašymą dėl įrodymų pateikimo,

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl priimtinumo

I — *Šalių argumentai*

61 Nepateikdama prieštaravimo dėl priimtinumo atskiru dokumentu, Komisija ginčija ieškinio priimtinumą. Grįsdama šį prieštaravimą, ji visų pirma nurodė du nepriimtinumo pagrindus: pirmasis susijęs su per vėlai pateiktu ieškiniu, antrasis susijęs su akto, dėl kurio galėtų būti pareikštas ieškinys, nebuvimu. Posėdyje atsakydama į Pirmosios instancijos teismo klausimą, Komisija aiškiai nurodė, kad ji palaiko savo pirmąjį nepriimtinumo pagrindą, tačiau antrojo atsisako.

62 Kalbėdama apie tariamai per vėlai pateiktą ieškinį, Komisija tvirtina: kadangi ginčijamo sprendimo tekstas ieškovei buvo nusiųstas tiesiogiai, ieškinio dėl šio sprendimo pateikimo senatis prasideda nuo šio teksto gavimo datos, t. y. datos, kai ieškovė sužinojo šio sprendimo turinį.

63 Nagrinėjamu atveju ieškovei apie ginčijamo sprendimo tekstą buvo pranešta 2001 m. rugsėjo 27 d. Komisijos tarnybų nusiųstu elektroniniu laišku, t. y. daugiau nei prieš keturis mėnesius iki šio ieškinio pareiškimo. Tokiomis aplinkybėmis ieškinys būtų pareikštas pavėluotai.

64 Vis dėlto atsiliepime į tripliką Komisija pripažįsta, kad pranešimas apie ginčijamą sprendimą dėl jo formos galėjo sukelti ieškovei painiavą dėl jo svarbos. Posėdyje Komisija pripažino galimybę, kad ieškovė padarė atleistiną klaidą, susijusią su ieškiniui taikytinu terminu dėl 2001 m. rugsėjo 27 d. elektroninio laiško formuluotės.

65 Ieškovė ginčija, kad ji ieškinį pareiškė per vėlai.

66 Šiuo aspektu ji visų pirma teigia, kad iš pačios EB 230 straipsnio formuluotės išplaukia, kad sužinojimo apie aktą datos, kaip ieškinio senaties termino skaičiavimo pradžios, kriterijus yra papildomas, palyginti su akto paskelbimu arba pranešimu apie jį (1998 m. kovo 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vokietija prieš Komisiją*, C-122/95, Rink. p. I-973, 35 punktas).

67 Ji iš esmės priduria, kad pagal nusistovėjusią praktiką, jei Komisijos sprendimai, pavyzdžiui, šioje byloje ginčijamas sprendimas, yra skelbiami, ji gali pagrįstai tikėtis, kad jie bus paskelbti ir pripažinti, jog ieškinio senaties terminas prasidės tik nuo paskelbimo datos (šiuo klausimu žr. 1999 m. sausio 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *BAI prieš Komisiją*, T-14/96, Rink. p. II-139, 35 ir kitus punktus). Juo labiau kad nagrinėjamu atveju 2001 m. rugsėjo 27 d. elektroniniame laiške buvo nurodyta, kad sprendimas netrukus bus paskelbtas Oficialiajame leidinyje ir kad šis elektroninis laiškas bet kuriuo atveju nėra oficialus Komisijos įsipareigojimas.

68 Jos teigimu, tik oficialus Komisijos pranešimas galėjo būti lemiamas nustatant ieškinio senaties pradžios terminą. Tačiau nagrinėjamu atveju tokio pranešimo oficialaus pobūdžio neginčijamai nėra, nes jis skirtas neįgaliotam atstovauti ieškovei asmeniui, be to, Komisija pabrėžė neoficialų pranešimo pobūdį, ir kadangi sprendimas nebuvo jai skirtas, apie jį oficialiai nebuvo galima pranešti.

69 Be to, šis pranešimas akivaizdžiai pažeistų Komisijos darbuotojų gero administracinio elgesio bendraujant su visuomene kodeksą, pridėtą prie Komisijos darbo tvarkos taisyklių (OL L 308, 2000, p. 26, 32), pagal kurį pateiktuose sprendimuose turi būti aiškiai pasakyta, kad galima pateikti apeliaciją bei aprašyti jos pateikimo tvarką. Tačiau šiuo atveju šio reikalavimo nebuvo laikytasi.

70 Ji taip pat tvirtina, kad iš esmės pagal teisės principus, neginčijamai įtvirtintus valstybių narių administracinėje teisėje, nepakankami arba esminių formalių reikalavimų, vienas iš kurių yra informavimas apie galimas teisines gynybos priemones, neatitinkantys pranešimai netenka bet kokios galios ir dėl jų

nepradedamas skaičiuoti ieškinio senaties terminas. Šie principai visų pirma įtvirtinti ir Ispanijos įstatymo dėl bendros teisės teisinio režimo ir administracinio proceso 58 straipsnio 2 dalyje.

71 Galiausiai ji teigia, kad pareiškė ieškinį remdamasi informacija apie ginčijamą sprendimą, kurią sugebėjo gauti Komisijos tinklalapyje.

II — *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

72 Pagal EB 230 straipsnio penktąją pastraipą ieškinys dėl panaikinimo pateikiamas per du mėnesius. Šis terminas skaičiuojamas nuo akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovei dienos, arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovė apie jį sužinojo.

73 Iš pačios šios nuostatos formuluotės išplaukia, kad sužinojimo apie aktą datos, kaip ieškinio senaties termino skaičiavimo pradžios, kriterijus yra papildomas, palyginti su akto paskelbimu arba pranešimu apie jį (žr. 66 punkte minėto sprendimo *Vokietija prieš Tarybą* 35 punktą ir 2003 m. lapkričio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Regione Siciliana prieš Komisiją*, T-190/00, Rink. p. II-5015, 30 punktą bei jame nurodytą teismų praktiką). Iš teismų praktikos matyti, kad nepaskelbus ar nepranešus apie aktą, asmuo, žinantis apie jam skirtą aktą, privalo per nustatytą terminą paprašyti viso jo teksto, ir tik tokiu atveju ieškinio senaties terminas bus skaičiuojamas nuo momento, kai šios trečiosios šalys sužino tikslų atitinkamo akto turinį ir motyvus tam, kad galėtų pasinaudoti savo teise pareikšti ieškinį (1998 m. liepos 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dillinger Hüttenwerke prieš Komisiją*, 236/86, Rink. p. 3761, 14 punktas ir 1998 m. vasario 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-309/95, Rink. p. I-655, 18 punktas).

74 Tos pačios nuostatos prasme pranešimas yra veiksmas, kuriuo individualaus pobūdžio akto rengėjas praneša apie jį tiems, kam jis skirtas, ir sudaro sąlygas su juo susipažinti (šiuo klausimu žr. 1973 m. vasario 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Europemballage ir Continental Can prieš Komisiją*, 6/72, Rink. p. 215, 10 punktą ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Finnboard prieš Komisiją*, T-338/94, Rink. p. II-1617, 70 punktą). Toks išaiškinimas taip pat išplaukia iš EB 254 straipsnio 3 dalies, pagal kurią apie sprendimus pranešama tiems, kuriems jie skirti, ir jie įsigalioja po tokio pranešimo.

75 Nagrinėjamu atveju ginčijamas sprendimas yra skirtas tik Ispanijos Karalystei, apie kurį jai buvo pranešta 2001 m. liepos 25 d. Komisijos pirmininko pavaduotojo laišku.

76 Kadangi ieškovė nėra asmuo, kuriam skirtas ginčijamas sprendimas, pranešimo apie aktą kriterijus jai netaikomas (šiuo klausimu žr. 73 punkte minėto sprendimo *Komisiją prieš Tarybą* 17 punktą). Bet kuriuo atveju, net jei apie sprendimą galėtų būti pranešama asmeniui, kuriam jis neskirtas EB 254 straipsnio 3 dalies prasme, konstatuotina, kad apie šį ginčijamą sprendimą ieškovei nebuvo pranešta. Šiuo klausimu visų pirma svarbu pastebėti, kad 2001 m. rugsėjo 27 d. elektroniniame laiške aiškiai nurodžiusi, jog šis laiškas bet kuriuo atveju nėra Komisijos oficialus įsipareigojimas, Komisija atsisakė užtikrinti ieškovei, kad prie jo pridėtas dokumentas tiksliai atitiko Ispanijos valdžios institucijoms pateiktą sprendimą. Todėl šis laiškas neleido ieškovei sužinoti tikslaus ginčijamo sprendimo turinio ir motyvų, kad ji galėtų pasinaudoti teise pareikšti ieškinį. Taigi šis laiškas negali būti laikomas pranešimu ieškovei EB 230 straipsnio penktosios pastraipos prasme (šiuo klausimu žr. 1980 m. kovo 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Könecke prieš Komisiją*, 76/79, Rink., p. 665, 7 punktą). Be to, reikia pažymėti, kad šis elektroninis laiškas, prie kurio pridėta 2001 m. liepos 25 d. Ispanijos valdžios institucijoms adresuoto, bet nepasirašyto, be nurodytos datos ir konfidencialių duomenų, laiško kopija, buvo tiesiogiai nusiųstas ne ieškovei, o jos advokatui.

77 Dėl aktų, kurie pagal nusistovėjusią šios institucijos praktiką, yra skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje,* nors ir šis skelbimas nėra jų taikymo sąlyga, Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas yra pripažinę, kad susipažinimo su priimtu aktu datos kriterijus nėra taikytinas ir kad ieškinio senaties terminas skaičiuojamas nuo jo paskelbimo (dėl Tarybos aktų, kuriais sudaromi Bendrijai privalomi tarptautiniai susitarimai žr. 66 punkte minėto sprendimo *Vokietija prieš Tarybą* 39 punktą ir dėl Komisijos sprendimo pabaigti pagalbos tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį – 67 punkte minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* 36 punktą). Šiomis aplinkybėmis trečiosios šalys gali pagrįstai tikėtis, kad nagrinėjamas aktas bus paskelbtas.

78 Pagal Reglamento Nr. 659/1999 m. 26 straipsnio 1 dalį sprendimai, kuriais atlikusi preliminarų tyrimą Komisija konstatuoja, kad pranešime nurodyta priemonė, jei ji patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, nekelia abejonių dėl jos suderinamumo su bendrąja rinka, skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.* Trumpame pranešime nurodoma, kad galima gauti autentišką sprendimo varianto arba variantų kopiją. Tokiame pranešime, kuriuo siekiama tretiesiems suinteresuotiesiems asmenims pateikti trumpą pagrindinių sprendimo elementų santrauką, nurodoma atitinkama valstybė narė, pagalbos numeris, jos pavadinimas, tikslas, teisinis pagrindas, suma ir intensyvumas, jai skirtas biudžetas ir trukmė.

79 Pagal nusistovėjusią Komisijos praktiką, išplėtotą nuo 1999 m. gegužės mėn., kai įsigaliojo Reglamentas Nr. 659/1999, ankstesniame punkte nurodytas trumpas pranešimas nukreipia į Komisijos generalinio sekretoriato tinklalapį kartu su pastaba, kad ten galima rasti visą aptariamo sprendimo tekstą be konfidencialių duomenų oficialiąja (-iosiomis) kalba (-omis).

80 Tai, kad Komisija suteikia tretiesiems asmenims galimybę susipažinti su visu jos tinklalapyje pateikiamu sprendimo tekstu ir trumpu pranešimu, paskelbtu *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje,* leidžiančiais suinteresuotiesiems asmenims nustatyti atitinkamą sprendimą ir nurodančiais galimybę su jais susipažinti per internetą, turi būti laikoma paskelbimu EB 230 straipsnio penktosios pastraipos prasme.

81 Šiomis aplinkybėmis nesvarbu žinoti, ar ieškovė pakankamai žinojo apie ginčijamą sprendimą nuo 2001 m. rugsėjo 27 d., kai jai buvo nusiųstas minėtas elektroninis laiškas. Šis klausimas nėra reikšmingas siekiant nustatyti ieškinio senaties pradžią, nes šioje byloje EB 230 straipsnio penktojoje pastraipoje numatytas sužinojimo apie ginčijamą sprendimą kriterijus netaikytinas. Iš tikrųjų ieškovė galėjo pagrįstai tikėtis, kad ginčijamas sprendimas bus paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ankstesniame punkte nurodytu būdu.

82 Be to, nagrinėjamu atveju iš bylos dokumentų matyti, kad 2002 m. balandžio 20 d. Komisija paskelbė *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* trumpą pranešimą apie ginčijamą sprendimą, nurodydama šio sprendimo priėmimo datą, atitinkamą valstybę narę, pagalbos numerį, jos pavadinimą, tikslą, teisinį pagrindą, jai skirtą biudžetą ir trukmę. Šiame pranešime taip pat buvo nurodyta, kad susipažinti su visu ginčijamo sprendimo tekstu be konfidencialių duomenų oficialiąja (-iosiomis) kalba (-omis) galima Komisijos tinklalapyje, ir pateikė elektroninį adresą, kuriuo galima rasti šį tekstą. Vis dėlto šalys nesiginčijo, ar tikrai visas ginčijamo sprendimo tekstas buvo nurodytame tinklalapyje.

83 Kadangi ieškinys buvo pareikštas 2002 m. sausio 29 d., t. y. net prieš ginčijamo sprendimo paskelbimą, jis nebuvo pareikštas per vėlai.

84 Reikia pridurti, kad nagrinėjamu atveju ieškinys nebūtų pateiktas per vėlai net ir tuo atveju, jei būtų taikomas papildomas sužinojimo apie aktą kriterijus.

85 Akivaizdu, kad nors negalima pripažinti, jog 2001 m. rugsėjo 27 d. pranešimu ieškovei apie ginčijamą sprendimą buvo pranešta tinkamai (žr. pirmesnį 76 punktą), vis dėlto ieškovė tuo metu buvo informuota apie šio sprendimo egzistavimą. Vadinasi, pagal šio sprendimo 73 punkte nurodytą teismų praktiką ji privalėjo paprašyti viso teksto per protingą terminą, kuris prasidėjo 2001 m. rugsėjo 27 dieną.

86 Atsižvelgiant į bylos aplinkybes, ypač į tai, kad 2001 m. rugsėjo 27 d. elektroniniame laiške buvo aiškiai nurodyta, jog ginčijamas sprendimas bus netrukus skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, pripažintina, kad protingas terminas paprašyti pateikti viso ginčijamo sprendimo tekstą neturėtų būti trumpesnis už terminą, reikalingą Komisijai su šiuo sprendimu susijusiam pranešimui paskelbti. Akivaizdu, kad šis pranešimas paskelbtas 2002 m. balandžio 20 d., t. y. po to, kai buvo pareikštas šis ieškinys. Todėl jis nebuvo pareikštas per vėlai.

87 Atsižvelgiant į išsakytus argumentus, prieštaravimas dėl ieškinio priimtinumo, susijęs su per vėlai pareikštu ieškiniu, yra atmestinas, o ieškinys pripažintinas priimtinu.

Dėl esmės

88 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamas sprendimas yra neteisėtas tiek kiek jis susijęs su 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį 1998 m. subsidijos atžvilgiu.

89 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, teigia, kad kiekviena iš dviejų ginčijamo sprendimo dalių atitinka teisę.

I — *Dėl 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį*

90 Dėl 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį, ieškovė nurodo du teisinius pagrindus. Pirmas teisinis pagrindas yra susijęs su pareigos motyvuoti pažeidimu. Antras – su klaidingu Komisijos vertinimu.

91 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, ginčija šių teisinių pagrindų pagrįstumą.

A — *Dėl teisinio pagrindo, susijusio su pareigos motyvuoti pažeidimu*

1. Šalių argumentai

92 Ieškovė teigia, kad, nepaisant to, jog skunduose ji aiškiai nurodė 1997 m. biudžetinių metų išlaidas personalui pertvarkyti, ginčijamame sprendime šiuo klausimu jokių konkrečių motyvų nėra. Ji priduria, kad ginčijame sprendime nėra jokio patikslinimo dėl 1997 m. subsidijos sumos ir apsiribojama pastaba, kad išmokėtos sumos yra

susijusios su sutarties teisėmis ir įsipareigojimais. Ši trumpa motyvacija neleidžia suprasti, kodėl Komisija nusprendė, kad išlaidos personalui pertvarkyti buvo skirtos teisingai, o tai būtų viena sprendimo panaikinimo priežasčių.

93 Ji priduria, kad vienintelė nuoroda į dvi 1978 m. sutarties sąlygas, nepateikus nė mažiausio jų taikymą pagrindžiančio teisinio ar faktinio motyvo, neturėtų būti laikoma tinkama motyvacija. Ji būtent teigia, kad techninių pagrindinis reikalavimų principas Nr. 28 yra susijęs su Ispanijos vyriausybės patvirtintais investicijų planais, kurie nenurodomi ginčijamame sprendime ir kurių Komisija visiškai neaptaria savo rašytiniuose paaiškinimuose.

94 Komisija teigia, kad sutartinis su personalo pertvarkymo išlaidomis susijusių mokėjimų pagrindas yra toks pats kaip mokėjimų, įvykdytų skiriant 1997 m. subsidijas ar subsidijas atsiskaityti pagal sutartį ir todėl ginčijamame sprendime pateiktas argumentavimas taikomas vienodai abiem subsidijoms. Be to, šis argumentavimas pakankamai paaiškina motyvus, dėl kurių Komisija šiuos mokėjimus pripažino kylančiais iš 1978 m. sutarties.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

95 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagal EB 253 straipsnį motyvavimas turi būti pritaikytas prie nagrinėjamo akto pobūdžio, ir aktą priėmusi institucija privalo aiškiai ir nedviprasmiškai jį pagrįsti, kad suinteresuotieji asmenys galėtų su tuo aktu susipažinti, o kompetentingas teismas – vykdyti jo priežiūrą. Pareiga motyvuoti turi būti vertinama atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, ypač į akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį bei į interesą gauti paaiškinimus, kurį gali turėti asmenys, tiesiogiai ir konkrečiai susiję su šiuo aktu. Nurodant motyvus,

nėra reikalaujama tiksliai nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių sudedamųjų dalių, nes tai, ar akto motyvacija tenkina EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į jų tekstą, bet ir į priėmimo aplinkybes bei nagrinėjamąją sritį reglamentuojančių teisės normų visumą. (žr. 2001 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-17/99, Rink. p. I-2481, 35 ir 36 punktus ir 2004 m. sausio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thermenhotel Stoiser Franz ir kiti prieš Komisiją*, T-158/99, Rink. p. II-1, 94 punktą bei jame nurodytą teismų praktiką).

96 Šioje byloje konstatuotina, kad ginčijamas sprendimas nurodo, jog 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį yra susijusios su 1978 m. sutarties vykdymu.

97 Be to, pažymėtina, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas ieškovei gerai žinomomis aplinkybėmis. Iš tiesų iš bylos dokumentų matyti, kad dar prieš ginčijamo sprendimo priėmimą ieškovė turėjo Ispanijos audito rūmų (*Tribunal de Cuentas*) ataskaitą apie 1978 m. sutarties pasibaigimo ekonomines pasekmes (toliau – Audito rūmų ataskaita), kuri patvirtina visas *Trasmediterránea* suteiktas atsiskaitant pagal šią sutartį subsidijas. Šioje ataskaitoje be kita ko nagrinėjamas išlaidų personalui pertvarkyti priskyrimas valstybės sąskaitai atsiskaitant pagal sutartį ir už 1997 biudžetinius metus. Be to, joje aiškiai nurodoma valstybės sąskaitai priskirtų pertvarkymo išlaidų suma tiek vienu, tiek kitu atveju.

98 Tačiau dėl personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimo iš subsidijos atsiskaityti pagal sutartį ginčijamas sprendimas aiškiai nurodo, kad ši kompensacija išplaukia iš pagrindinių reikalavimų principų Nr. 25 ir Nr. 28. Žinoma, ši motyvacija nėra konkrečiai susijusi su 1997 m. subsidija. Vis dėlto kontekstas, kuriame buvo priimtas ginčijamas sprendimas, ieškovei leido suprasti, kad ši motyvacija buvo skirta visam personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimui, kad jos buvo priskirtos valstybės

sąskaitai dėl 1997 biudžetinių metų ar dėl atsiskaitymo pagal 1978 m. sutartį. Ieškovė neturėtų ginčyti, kad ji suprato, jog ši motyvacija apėmė visas pertvarkymo išlaidas, nes savo rašytiniuose paaiškinimuose ji nesutinka, kad nuoroda į pagrindinius reikalavimų principus Nr. 25 ir Nr. 28 yra tinkama ginčijamo sprendimo motyvacija, siekiant išsiaiškinti, ar personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimas yra susijęs su 1978 m. sutartimi.

99 Iš to, kas pasakyta, reikia pripažinti, kad net jei ginčijamas sprendimas nebuvo surašytas pageidaujamai tiksliai pertvarkymo lėšų klausimu, ši aplinkybė nei ieškovei, nei Pirmosios instancijos teismui nesutrukdė suprasti Komisijos argumentacijos ir įvertinti jos pagrįstumą.

100 Todėl teisinis pagrindas, susijęs su motyvacijos trūkumu, yra atmestinas.

B — *Dėl teisinio pagrindo, susijusio su klaidingu EB 88 straipsnio taikymo įvertinimu*

1. Šalių argumentai

101 Ieškovė teigia, kad Komisija padarė vertinimo klaidų pripažindama, jog 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį yra susijusios su 1978 m. sutartimi. Todėl Komisija kvalifikavo šias subsidijas kaip esamas pagalbas, pažeisdama

EB 88 straipsnį. Šį teisinį pagrindą sudaro dvi dalys, kurių pirmoji yra susijusi su personalo pertvarkymo išlaidomis, o antroji – su *Trasmediterránea* patirtų išlaidų, apmokėtų iš subsidijos atsiskaityti pagal sutartį, priskyrimu.

a) Dėl pirmosios dalies

102 Visų pirma, ieškovė nesutinka, kad personalo pertvarkymo išlaidos kyla iš 1978 m. sutarties.

103 Šiuo atžvilgiu ji visų pirma teigia, kad ginčijame sprendime nurodytas techninių pagrindinis reikalavimų principas Nr. 25 yra taikomas tik įprastoms veiklos išlaidoms, neįtraukiant specialiųjų išlaidų, pavyzdžiui, reikalingų personalui pertvarkyti. Be to, priešingai nei Komisija tvirtina rašytiniuose paaiškinimuose, iš pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A b punkto 7 papunkčio, skirto techniniam pertvarkymui, formuluotės nematyti, kad *Trasmediterránea* turi teisę perkelti specialiąsias personalo pertvarkymo išlaidas ir jas priskirti valstybės sąskaitai. Šia nuostata siekiama tik paskatinti *Trasmediterránea* užtikrinti gerą valdymą ir padidinti našumą. Šis skatinimo mechanizmas numato, kad *Trasmediterránea* atlyginimas už biudžetinius metus padidėja tuo atveju, jei valstybės asignavimai, skirti padengti tų biudžetinių metų eksploatacijos deficitą, sumažėja. Remiantis šiomis sąlygomis nagrinėjama nuostata nebūtų teisėta ir neatitiktų sutarties reikalauti, kad valstybė kompensuotų specialiąsias išlaidas, reikalingas pertvarkyti įmonę.

104 Siekdama įrodyti savo teiginį, kad specialiosios išlaidos nepatenka į techninių pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 taikymo sritį, ieškovė prašo pateikti IGAE ataskaitas dėl valstybės sąskaitos už 1990–1997 biudžetinius metus.

105 Ji tvirtina, kad ginčijamame sprendime taip pat nurodytas pagrindinis reikalavimų principas Nr. 28 negali pagrįsti išlaidų personalui pertvarkyti kompensavimo iš subsidijos atsiskaityti pagal sutartį, nes ši nuostata taikoma tik ketverių metų planams, kuriuos tvirtina Ispanijos vyriausybė. Tačiau, ieškovės nuomone, priešingai nei nurodyta ginčijamame sprendime, iš subsidijos atsiskaityti pagal sutartį kompensuotos pertvarkymo išlaidos susidarė ne dėl 1990–1994 m. ir 1995–1997 m. pertvarkymo planų, o dėl 1996–1997 m. pertvarkymo plano, kuris nėra ketverių metų planas. Be to, net jei, kaip teigia Ispanijos Karalystė, šis pertvarkymo planas iš tiesų apimtų 1996-1999 m. laikotarpį, tai būtų planas, kurio pasekmės atsirastų tuo metu, kai 1978 m. sutartis jau būtų nutraukta, ir biudžetiniams metams, kuriais ji jau nebegaliotų. Be to, sutartį sudariusi institucija šį planą patvirtino tik 1999 metais.

106 Grįsdama šiuos teiginius, ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo nurodyti centrinėms Ispanijos valdžios institucijoms pateikti visus su 1995–1997 m. laikotarpio pertvarkymo planais susijusius dokumentus.

107 Antra, ji teigia, kad išlaidų personalui pertvarkyti kompensavimas subsidija atsiskaityti pagal sutartį ir 1997 m. subsidija išplaukia iš savarankiškų sutartį sudariusios institucijos sprendimų.

108 Dėl subsidijos atsiskaityti pagal sutartį reikėtų pažymėti, kad pertvarkymo išlaidų priskyrimas valstybės sąskaitai buvo atliktas dėl atitinkamai 1998 m. spalio 26 d. ir 1999 m. vasario 25 d. sutartį sudariusios institucijos sprendimų, kuriais 1978 m. sutartis buvo pakeista. Ji priduria, kad, priešingai nei teigia Ispanijos Karalystė, šie du sprendimai nėra paprasti vienašališki 1978 m. sutarties aiškinimai, leistini pagal Ispanijos administracinę teisę, tačiau jie turi būti pripažįstami tikrais 1978 m. sutarties pakeitimais, nes, kaip tai pažymėjo Audito rūmai, jais pažeidžiama iš pradžių numatytų paslaugų pusiausvyra.

109 Dėl 1997 m. subsidijos reikėtų pažymėti, kad pertvarkymo išlaidos buvo kompensuotos pagal 1995 m. spalio mėn. sutartį sudariusios institucijos sprendimą, patvirtinantį 1995–1997 m. laikotarpio personalo pertvarkymo planą.

110 Net pripažįstant, kad šis sprendimas yra tik 1978 m. sutarties leistinas vienašalis išaiškinimas, 1997 m. subsidijos suteikimas neatitiktų tokio jos išaiškinimo. Iš tiesų 1995 m. sprendimas reikalavo, kad valstybė sumažintų kasmet pervedamas sumas, sumažindama kitas išlaidas, kompensuojančias personalo išlaidų padidėjimą, tačiau nagrinėjamu atveju taip nebuvo.

111 Kad įrodytų pastarąją aplinkybę, ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo nurodyti pateikti IGAE ataskaitas dėl valstybės sąskaitos už 1990–1997 biudžetinius metus.

112 Komisija teigia, kad personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimas iš subsidijų atsiskaityti pagal sutartį ir iš 1997 m. subsidijų išplaukia iš 1978 m. sutarties.

113 Šiuo atžvilgiu ji teigia, kad, pirma, pagal pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A b punkto 1, 5 ir 7 papunkčius ir pagrindinį principą Nr. 28 *Trasmediterránea* personalo pertvarkymo išlaidos pagal 1978 m. sutartį gali būti padengiamos asignavimais iš viešųjų fondų.

114 Komisijos nuomone, ieškovė pateikia nepagrįstai per siaurą šių pagrindinių principų aiškinimą, neatsižvelgdama į jų akivaizdžią žodinę reikšmę. Šis aiškinimas iš esmės grindžiamas abejonėmis, kurias prieš sumokant minėtas subsidijas atlikusi vidinę administracinę procedūrą nurodė IGAE.

115 Ji priduria, kad išorinis kontrolės organas, būtent Audito rūmai, konstatavo, jog personalo pertvarkymo išlaidų finansavimas iš viešųjų fondų buvo visiškai suderinamas su 1978 m. sutartimi ir kad šis finansavimas leido sutaupyti iš viso 12,255 milijardų ESP viešųjų fondų lėšų 1990–1997 m. laikotarpiu.

116 Žinoma, Audito rūmų nuomonė nėra lemiama. Tačiau ji patvirtina Komisijos pateikiamą pagrįstą 1978 m. sutarties aiškinimą. Be to, neturėtų būti teigiama, kad, siekiant užginčyti nagrinėjamų mokėjimų suderinamumą su 1978 m. sutartimi, buvo pareikšti ieškiniai nacionaliniuose teismuose.

117 Antra, ji teigia, kad sunkiai suvokiama, jog nesant jokio kito teisinio dokumento šioms sumoms sumokėti pakanka sutartį sudariusios institucijos sprendimo. Ieškovės nurodomi sprendimai nepakeitė 1978 m. sutarties, o tik buvo teigiamas Ispanijos institucijos atsakymas į klausimą, ar *Trasmediterránea* turėjo teisę pagal 1978 m. gauti šiuos mokėjimus.

118 Todėl ji padarė išvadą, kad, atsižvelgiant į sutarties turinį ir jos taikymą bei į Ispanijos institucijos bei Audito rūmų jų ataskaitoje išreikštas pozicijas, viešieji fondai, skirti personalui pertvarkyti, išplaukia iš 1978 m. sutarties ir todėl yra esama pagalba.

119 Ispanijos Karalystė tvirtina, kad 1978 m. sutartyje nebuvo baigtinio ir tikslaus punktų, galėjusių būti nurodomų kaip valstybės sąskaitos skyriaus „veikla" išlaidos ir pajamos, sąrašo. Ji priduria, kad 1978 m. sutartis yra pagal administracinę teisę sudaryta sutartis ir todėl tik ją sudariusi institucija, įgyvendindama sutarčių

aiškinimo kompetenciją, numatytą nacionalinėse normose dėl viešųjų pirkimų, sprendžia dėl išlaidų, kurios gali būti įtrauktos į valstybės sąskaitą. Tariami sutartį sudariusios institucijos duoti leidimai, kuriais remdamasi ieškovė siekia pagrįsti 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį kvalifikavimą kaip naujos pagalbos iš tiesų yra tik akivaizdus kompetencijos aiškinti 1978 m. sutartį, kurią ji turi kaip organas, atsakingas už šios sutarties sudarymą, įgyvendinimas.

b) Dėl antros dalies

120 Ieškovė teigia, kad iš esmės tam, kad būtų teisingai taikoma 1978 m. sutartis, Ispanijos valdžios institucijos privalėjo kompensuoti kiekvienais metais pagal įsipareigojimus priskirtinas sumas kartu su tų metų pertekliumi taip, kad atsiskaitant pagal sutartį subsidijos reiktų tik deficitiniams biudžetiniams metams priskirtiems įsipareigojimams arba tiems, kuriems priskirtas perteklius yra nepakankamas kompensuoti visų susijusių įsipareigojimų. Ji priduria: kadangi Ispanijos valdžios institucijos taip nepasielgė, Komisija negalėjo pripažinti, nei kad subsidija atsiskaityti pagal sutartį buvo susijusi su 1978 m. sutartimi, nei kad ši subsidija yra esama pagalba.

121 Grįsdama savo reikalavimus, ji visų pirma teigia, kad, nesant konkrečių su atsiskaitymu pagal 1978 m. sutartį susijusių nuostatų, turi būti atsiskaitoma taikant su valstybės sąskaita susijusias taisykles, kurios, ieškovės nuomone, reikalauja, kad kiekvienas įsipareigojimas, už kurį turi būti atsiskaitoma kompensuojant iš subsidijos, yra priskirtinas tiems metams, kuriais jis atsirado.

122 Ieškovė teigia, kad iš pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 išplaukia, jog *Trasmediterránea* turi tik teisę į valstybės sąskaitos skyriuose „veikla" ir „investicijos" tais biudžetiniais metais susidariusio (jei susidarė) deficito kompensa-

ciją. Tačiau, ieškovės nuomone, valstybės sąskaitos „veiklos" skyrius rodė perteklių 1991–1995 biudžetiniais metais ir taip būtų buvę 1997 biudžetiniais metais, jei nebūtų nepagrįstai priskirtos personalo pertvarkymo išlaidos.

123 Atvirkščiai, ji nesutinka, kad iš pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 išplaukia, jog kompensacija turi užtikrinti skyriaus „veikla" pertekliaus ir galimo skyriaus „investicijos" deficito balansą. Ieškovės nuomone, iš pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A a punkto a papunkčio 3 įtraukos ir principo Nr. 25 B a punkto 1 papunkčio formuluotės matyti, kad kiekvieniems biudžetiniams metams skiriama valstybės subsidija yra kaip įplauka, kad užtikrintų kiekvieno atskiro skyriaus balansą. Du atskiri skyriai buvo sudaryti tam, kad užtikrintų, jog *Trasmediterránea* gautų subsidiją, lygią skyriuje „investicijos" nurodytoms finansinėms išlaidoms, neatsižvelgiant į pajamų sumą. Į šias išlaidas turėtų būti atsižvelgiama tik prireikus užtikrinti „veiklos" skyriaus, parodančio kitas *Trasmediterránea* einamąsias išlaidas, balansą.

124 Ieškovės nuomone, Ispanijos Karalystė nepagrindė pareiškimų dėl dviejų skyrių balanso jokia įrodinėjimo priemone, kuri neabejotinai įrodytų tokį 1978 m. sutarties taikymo būdą, pagal kurį galimas dviejų skyrių balansas. Tokiu įrodymu negali būti laikoma nuoroda į Audito rūmų ataskaitoje pateikiamą lentelę, nes gali būti, kad ji yra klaidinga.

125 Ji toliau ginčija, kad pagrindinis reikalavimų principas Nr. 26 leidžia galimo biudžetinių metų veiklos pertekliaus ir kitų biudžetinių metų deficito balansą, kuris sumažintų valstybės skiriamus asignavimus. Ieškovės nuomone, pagrindiniame principe Nr. 26 aptariami deficitas ar perteklius susidaro tik užtikrinant iš anksto valstybės pervestų lėšų pagal biudžetines nuostatas ir lėšų, mokėtinų atlikus valstybės sąskaitos patikrinimą, balansą.

126 Kad įrodytų veiklos perteklius ir investicijų deficito balanso užtikrinimą bei išaiškintų techninių pagrindinį reikalavimų principą Nr. 26, ji prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti pateikti IGAE ataskaitas dėl valstybės sąskaitos už 1990–1997 biudžetinius metus.

127 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo taip pat prašo nurodyti Ispanijos valdžios institucijoms pateikti visus su atsiskaitymu pagal 1978 m. sutartį susijusius dokumentus tam, kad sužinotų apie atsiskaitymo pagal sutartį metu tarp *Trasmediterránea* ir Ispanijos valstybės vykusias derybas bei teisines ar faktines aplinkybes, kuriomis Ispanijos valstybė galiausiai rėmėsi nustatydama atsiskaitymo sumą.

128 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, iš esmės teigia, kad ieškovė padarė faktinę klaidą manydama, jog *Trasmediterránea* atitinkamais biudžetiniais metais gautas veiklos perteklius buvo panaudotas *Trasmediterránea* turtui padidinti, o ne kitų viešųjų fondų asignavimams kompensuoti.

129 Iš tiesų atitinkamais biudžetiniais metais valstybės sąskaitos skyriuje „veikla" buvo nustatytas perteklius. Tačiau valstybės sąskaitos skyriaus „investicijos" likutis buvo deficitinis per kiekvienus biudžetinius metus. Be to, iš Audito rūmų ataskaitos matyti, kad nurodytas veiklos perteklius buvo sistemingai pervedamas „investicijų" skyriaus deficitui kompensuoti, kad sumažintų kasmetinius viešųjų fondų asignavimus. Kadangi veiklos perteklius niekada nebuvo didesnis už investicijų deficitą, nė vienais biudžetiniais metais nebuvo valstybės sąskaitos pertekliaus. Šiuo atžvilgiu Ispanijos Karalystė patikslina, kad per 1978 m. sutarties 20 metų užtikrinant „veiklos" ir „investicijų" skyrių, laikytinų dviem atskirais tos pačios sąskaitos skyriais, balansą valstybės sąskaita visada buvo deficitinė.

130 Šiomis aplinkybėmis nenaudinga aptarti pagrindinio reikalavimų principo Nr. 26 aiškinimo, kuris bet kuriuo atveju numato biudžetinių metų balanso užtikrinimą.

131 Todėl aišku, kad atsiskaitomojo įsipareigojimo priskyrimas ar nepriskyrimas tam tikriems biudžetiniams metams yra visiškai nesvarbus, nes net jeigu ir būtų priskirta, tai neturėtų jokios įtakos visai *Trasmediterránea* pagal 1978 m. gautų viešųjų fondų lėšų sumai.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

a) Dėl pirmos dalies

132 Visų pirma primintina, kad ginčijamas sprendimas *Trasmediterránea* personalo pertvarkymo išlaidų sutartinį pobūdį grindžia dviem reikalavimų principais, t. y. pagrindiniais principais Nr. 25 ir Nr. 28.

133 Ieškovės nuomone, personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimo sutartinis pobūdis negali kilti iš pagrindinio principo Nr. 25 A b punkto 7 papunkčio, numatančio *Trasmediterránea* našumo gerinimo skatinimą. Šis argumentas yra negaliojantis, nes ginčijamas sprendimas nurodo pagrindinį principą Nr. 25 bendrai ir neužsimena apie šio principo nuostatą, numatančią našumo skatinimą. Net ir sutinkant su ieškove, kad konkreti pagrindinio reikalavimų principo Nr. 25 A b punkto 7 papunktyje numatyta nuostata neleidžia pagrįsti personalo pertvarkymo išlaidų

kompensavimo sutartinio pobūdžio, vis dėlto iš jos neišplaukia, kad Komisija suklydo vertindama 1978 m. sutartį ir pripažindama, jog pagrindinis principas Nr. 25, kuris, primintina, numato valstybės sąskaitos apskaitos mechanizmą, buvo šių pertvarkymo išlaidų kompensavimo sutartinis pagrindas.

134 Ieškovė taip pat teigia, kad pagrindinis reikalavimų principas Nr. 25 bendrai neapima specialiųjų išlaidų ir kad personalo pertvarkymo išlaidos yra būtent tokios išlaidos. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad ieškovė nepateikė jokio įrodymo, patvirtinančio teiginį, kad šis pagrindinis principas Nr. 25 skiria leidžiamas įprastas išlaidas nuo į jo taikymo sritį nepatenkančių specialiųjų išlaidų. Be to, ji nenurodė nė mažiausios priežasties, kodėl personalo pertvarkymo išlaidos turėtų būti laikomos specialiosiomis išlaidomis. Tokiomis aplinkybėmis nėra reikalo nurodyti taikyti tyrimo priemones, siekiant įrodyti šio tariamo skirtumo buvimą ir iš jo išplaukiančias pasekmes dėl personalo pertvarkymo išlaidų kompensavimo priimtinumo.

135 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ieškovė nepateikė pakankamai įrodymų, jog įrodytų Komisijos vertinimo klaidingumą, kad personalo pertvarkymo išlaidų, į kurias buvo atsižvelgta nustatant 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį sumas, kompensavimas kyla pagal pagrindinį principą Nr. 25 iš 1978 m. sutarties. Be to, pažymėtina, kad Komisijos vertinimas atitinka Audito rūmų, nacionalinės išorinės finansų kontrolės valdžios institucijos, įvertinimą, pateiktą šios valdžios institucijos ataskaitoje dėl atsiskaitymo pagal 1978 m. sutartį, kurios galiojimas nebuvo ginčijamas kompetentingose Ispanijos valdžios institucijose. Šiomis aplinkybėmis dėl šio proceso pripažintina, kad pagrindinis principas Nr. 25 yra teisėtas sutartinis pertvarkymo išlaidų kompensavimo pagrindas.

136 Todėl nebūtina nagrinėti, ar buvo klaidinga pripažinti, kad personalo pertvarkymo lėšų kompensavimo sutartinis pobūdis taip pat kilo iš pagrindinio reikalavimų principo Nr. 28. Taip pat nėra būtina nagrinėti, ar šis kompensavimas buvo vykdomas dėl autonominių Ispanijos valdžios institucijų leidimų. Be to, Pirmosios instancijos teismui nebūtina spręsti dėl prašymų taikyti tyrimo priemones, siekiant įrodyti tam tikras aplinkybes, susijusias su pagrindiniu principu Nr. 28 ir su autonominių Ispanijos valdžios institucijų leidimais, kurie bet kuriuo atveju nepakeistų pirmesniame punkte padarytos išvados.

137 Todėl pirma teisinio pagrindo dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

b) Dėl antros dalies

138 Antroje dalyje ieškovė iš esmės priekaištauja Komisijai, kad ši padarė vertinimo klaidą pripažindama, jog visa subsidija atsiskaityti pagal sutartį kilo iš 1978 m. sutarties. Ieškovės nuomone, 1978 m. sutartis numato atsiskaitymo išlaidas priskirti tiems biudžetiniams metams, kuriais buvo patirtos, ir užtikrinti šių išlaidų ir galimo šių biudžetinių metų pertekliaus balansą. Todėl subsidija atsiskaityti pagal sutartį galėjo padengti atsiskaitymo išlaidas tik tiek, kiek atitinkamais biudžetiniais metais, kuriais jos buvo patirtos, nebuvo pakankamai pertekliaus balansui užtikrinti.

139 Net darant prielaidą, kad 1978 m. sutartis numato atsiskaitymo išlaidų priskyrimą tiems biudžetiniams metams, kuriais jos patirtos, ir šių metų išlaidų ir galimo pertekliaus balanso užtikrinimą, iš to nematyti, kad Komisija suklydo pripažindama, jog visa subsidijos atsiskaityti pagal sutartį suma kilo iš 1978 m. sutarties.

140 Iš tikrųjų iš bylos dokumentų matyti, kad valstybės sąskaitos skyrius „investicijos" buvo deficitinis visą sutarties 1978 m. galiojimo laikotarpį ir kad valstybės sąskaitos skyrius „veikla" taip pat buvo deficitinis visą sutarties 1978 m. galiojimo laikotarpį, išskyrus 1987 m., 1988 m. ir 1991–1995 m. Iš to matyti, kad, išskyrus pastaruosius biudžetinius metus, valstybės sąskaitoje niekada nebuvo pertekliaus.

141 Dėl 1987, 1988 ir 1991–1995 biudžetinių metų akivaizdu, kad „investicijų" skyriuje buvo didesnis deficitas nei perteklius „veiklos" skyriuje, todėl užtikrinus dviejų skyrių balansą valstybės sąskaitoje šiais biudžetiniais metais pertekliaus taip pat nebuvo.

142 Iš tikrųjų ieškovė ginčija, kad dviejų valstybės sąskaitos skyrių balanso užtikrinimas yra suderinamas su pagrindiniu reikalavimų principu Nr. 25. Vis dėlto ieškovės pasiūlytas šio principo aiškinimas nėra pagrįstas nei šios nuostatos formuluote, nei taikymu vykdant 1978 m. sutartį. Iš tikrųjų, priešingai nei teigia ieškovė, tai, kad pagrindinis reikalavimų principas Nr. 25 numato galimybę skirti asignavimus iš viešųjų fondų abiejų valstybės sąskaitos skyrių balansui užtikrinti, visiškai nedraudžia, kad šių asignavimų sumos būtų apskaičiuojamos po to, kai galimas vieno skyriaus perteklius būtų skiriamas kito skyriaus deficitui kompensuoti. Šiuo atžvilgiu, kaip teisingai pastebi Komisija, iš Audito rūmų ataskaitos matyti, kad veiklos perteklius buvo sistemingai skiriamas „investicijų" skyriaus deficitui kompensuoti, kad sumažintų kasmetinius asignavimus iš viešųjų fondų.

143 Nors ieškovė teigia, kad Audito rūmų ataskaitoje gali būti klaidų dėl valstybės sąskaitos skyrių balanso užtikrinimo, konstatuotina, kad ji nepateikė nė mažiausio įrodymo, leidžiančio suabejoti šioje ataskaitoje, kurią ji pati pateikė šio proceso metu, panaudotų duomenų tikslumu. Šiomis aplinkybėmis nėra reikalo patenkinti ieškovės prašymo, kad Pirmosios instancijos teismas nurodytų pateikti IGAE kontrolės

ataskaitas už 1990–1997 m., jog būtų nustatyta, ar buvo užtikrintas abiejų valstybės sąskaitos skyrių balansas (šiuo klausimu žr. 1982 m. liepos 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Klöckner-Werke prieš Komisiją*, 119/81, Rink. p. 2627, 8 punktą).

144 Kadangi nebuvo įrodyta, jog valstybės sąskaitoje buvo bent mažiausias perteklius, galėjęs paveikti atsiskaitymo išlaidų kompensavimą, konstatuotina, kad Komisija nesuklydo pripažindama, jog subsidija atsiskaityti pagal sutartį padengė visas atsiskaitymo išlaidas, nepriskiriant šių išlaidų biudžetiniams metams, kuriais jos buvo patirtos. Todėl antra šio teisinio pagrindo dalis taip pat atmestina.

145 Galiausiai dėl ieškovės prašymo, kad Pirmosios instancijos teismas nurodytų Ispanijos valdžios institucijoms pateikti visus dokumentus, susijusius su atsiskaitymu pagal 1978 m. sutartį, jog būtų galima nustatyti, ar vyko derybos tarp Ispanijos valdžios institucijų ir *Trasmediterránea*, pažymėtina, kad ieškovė nepaaiškina, kaip tokios derybos ar aplinkybių dėl atsiskaitymo sąskaitos leistų įrodyti, jog Komisija padarė vertinimo klaidą pripažindama, kad 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį kilo iš 1978 m. sutarties. Šiomis aplinkybėmis, ieškovės prašymas dėl tyrimo priemonių taikymo yra netenkintinas.

146 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, antrasis teisinis pagrindas dėl ginčijamo sprendimo neteisėtumo tiek, kiek jis susijęs su 1997 m. subsidija ir subsidija atsiskaityti pagal sutartį, yra atmestinas.

II — *Dėl 1998 m. subsidijos*

147 Ieškovė taip pat ginčija ginčijamo sprendimo teisėtumą, nes jis leidžia skirti subsidiją 1998 m. kaip suderinamą su bendrąja rinka naują pagalbą. Šiuo atžvilgiu ji tvirtina, kad ginčijamas sprendimas pažeidžia EB 88 straipsnį, 86 straipsnio 2 dalį ir pareigą nurodyti institucijų priimamų aktų motyvus.

148 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, ginčija šių teisinių pagrindų pagrįstumą.

A — *Dėl teisinio pagrindo, susijusio su EB 88 straipsnio pažeidimu*

1. Šalių argumentai

149 Ieškovė iš esmės teigia, kad ginčijamas sprendimas pažeidžia EB 88 straipsnį, nes Komisija nesuprato 1978 m. sutarties atžvilgiu pasiūlytų reikalingų priemonių turinio, 1998 m. subsidiją kvalifikuodama kaip naują pagalbą ir jos suderinamumą nagrinėdama atsižvelgiant į EB 86 ir 87 straipsnius.

150 Šiuo atžvilgiu ji visų pirma teigia, jog iš Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio ir iš teismo praktikos išplaukia, kad jei valstybė narė pritaria Komisijos pasiūlytoms priemonėms, ji privalo šiuo pritarimu šias priemones įgyvendinti (1993 m. kovo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimas *CIRFS ir kiti prieš Komisiją*, C-313/90, Rink.

p. I-1125 ir 1996 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *IJssel-Vliet Combinatie*, C-311/94, Rink. p. I-5023, 35 ir kiti punktai). Privalomas pasiūlytų ir pritartų reikalingų priemonių pobūdis taip pat prieštarautų Komisijai, kuri negalėtų vėliau nežinoti jų turinio ir pasekmių.

151 Be to, ji teigia, kad Ispanijos Karalystė priėmė Komisijos pateiktą reikalingų priemonių pasiūlymą 1978 m. sutarties atžvilgiu. Jos nuomone, pasiūlytomis ir pritartomis reikalingomis priemonėmis Ispanijos valdžios institucijoms buvo pasiūlyta nutraukti 1978 m. sutartį nuo 1997 m. gruodžio 31 d. ir paskelbti konkursą dėl naujos viešųjų paslaugų sutarties sudarymo. Siekdama įrodyti šią aplinkybę, ji prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti Komisijai pateikti dokumentus, susijusius su reikalingų priemonių pasiūlymu.

152 Ieškovės teigimu, Ispanijos valdžios institucijos nepriėmė reikalingų priemonių dėl laivybos linijų tarp Kanarų salyno salų ir nuo 1998 m. sausio 1 d. *Trasmediterránea* tęsė šių linijų eksploataciją ir gavo subsidiją tomis pačiomis kaip ir 1978 m. sutarties, teoriškai tapusia negaliojančia, sąlygomis, nepaskelbus konkurso dėl šios paslaugos ir pasiūlymo teikimo procedūros metu nenustačius sąnaudų pagal viešosios paslaugos įsipareigojimus. Taigi nebuvo taikytos reikalingos priemonės, kurioms buvo pritarta.

153 Be to, joks naujas įrodymas neleistų Komisijai iš naujo iškelti klausimą dėl reikalingų priemonių pasiūlyme pateikto įvertinimo, pagal kurį *Trasmediterránea* teikiamos paslaugos nebuvo bendros ekonominės svarbos, nes šios paslaugos buvo teikiamos konkurencijos sąlygomis.

154 Visų pirma tai, kad paslaugos, kurioms skirta 1998 m. subsidija, buvo susijusios tik su linijomis tarp salyno salų, nors reikalingų priemonių pasiūlymas buvo skirtas visoms 1978 m. sutartyje numatytoms linijoms, nesumažina reikalingų priemonių pasiūlymo vertinimų reikšmės 1978 m. sutarties atžvilgiu nagrinėjant 1998 m. subsidiją.

155 Ieškovės nuomone, reikalingų priemonių 1978 m. sutarties atžvilgiu pasiūlymas buvo aiškiai skirtas Kanarų laivybos linijoms. Šiuo atžvilgiu ji teigia, kad iš reikalingų priemonių pasiūlymo įžangoje nurodytų teiginių matyti, jog pasiūlymas buvo priimtas gavus skundus dėl antikonkurencinio *Trasmediterránea* elgesio eksploatuojant Kanarų linijas. Be to, šias reikalingas priemones Komisija aiškiai skyrė Kanarų linijoms. Tai matyti iš to, kad Komisija kritikavo 1978 m. sutartyje numatytą komercinį lankstumą, dėl kurio ir skundėsi ieškovė, kalbėdama apie situaciją linijoje Tenerifė–Agaete–Gran Canaria. Tai taip pat matyti iš to, kad reikalingų priemonių pasiūlyme Komisija rimtai suabejojo dėl būtinybės nustatyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus tam tikrose nagrinėjamose laivybos linijose, nes šios linijos galėjo arba buvo lygiaverčiai aptarnaujamos jas komerciniais tikslais eksploatavusių privačių įmonių.

156 Siekiant nustatyti, ar Komisija buvo ypač atidi Kanarų rinkos situacijai, ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo nurodyti šiai institucijai pateikti dokumentus, susijusius su reikalingų priemonių pasiūlymu.

157 Visų antra, tariamai laikino tvarkos, kurios pagrindu buvo sumokėta 1998 m. subsidija, pobūdžio taip pat nepakanka, kad Komisijos šiame reikalingų priemonių 1978 m. sutarties atžvilgiu pasiūlyme taikyti kriterijai būtų išnagrinėti iš naujo. Viena vertus, tvarka, kurios pagrindu buvo suteikta 1998 m. subsidija, realiai nebuvo laikina, nes 1998 m. spalio 9 d. Sprendimas leido *Trasmediterránea* teikti šiomis linijomis paslaugas be apribojimų laiko atžvilgiu. Kita vertus, kaip pažymėjo

Komisija atlikusi tyrimą dėl 1998 m. sutarties (2000 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimas dėl Ispanijos jūrų transporto sektoriui suteiktos valstybės pagalbos (nauja viešųjų jūros paslaugų sutartis) (OL L 57, p. 32), Kanarų valdžios institucijos turėjo pakankamai laiko nustatyti teisinę tvarką, suderinamą su Bendrijos teise ir (arba) nekeliančią grėsmės viešosios paslaugos tęstinumui. Bet kuriuo atveju neegzistavo rizika, kad maršrutų tarp Kanarų salų paslaugos būtų nutrauktos, nes šias linijas pakankamai aptarnavo ne tik *Trasmediterránea*, bet ir kitos konkuruojančios laivybos bendrovės.

158 Siekdama įrodyti laikiną leidimų, sudarančių laikinąją tvarką, pobūdį, ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo nurodyti Ispanijos valdžios institucijoms pateikti, pirma, *Consejería de Turismo y Transportes de la Comunidad Autónoma de Canarias* parengtus dokumentus, *Trasmediterránea* pateikus skundą dėl tariamai jai turimų sumokėti sumų, kad būtų padengtas viešojo aptarnavimo kabotažo linijų tarp salų eksploatacijos deficitas už 1998, 1999 ir 2000 biudžetinius metus, ir, antra, visus dokumentus, susijusius su kvietimu teikti pasiūlymus viešųjų paslaugų linijoms Kanaruose, paskelbtu įsigaliojus Dekretui Nr. 133/1998, bei visus dokumentus, susijusius su pasirengimu priimti Dekretą Nr. 133/1998, t. y. studijas, ataskaitas ir ekonominius duomenis, kuriais remiantis buvo parengtas su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus apibrėžiantis priedas.

159 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, visų pirma teigia, kad reikalingų priemonių, susijusių su 1978 m. sutartimi, pasiūlymas, kuriam Ispanijos Karalystė pritarė, nedaro privalomo teisinio poveikio laikinajai tvarkai.

160 Šiuo atžvilgiu ji teigia, kad nutraukdamos 1978 m. sutartį Ispanijos valdžios institucijos panaikino reikalingų priemonių pasiūlymo „tiesioginę teisinę galią". Komisijos nuomone, nuo šio momento naujos priemonės, kurioms pritarė atskiros

Ispanijos valdžios institucijos, t. y. laikinoji tvarka, priklausanti Kanarų valdžios institucijų kompetencijai, ir 1998 m. sutartis, priklausanti nacionalinių valdžios institucijų kompetencijai, turėjo būti nagrinėjamos kaip nauja pagalba. Komisijos teigimu, dėl galiojimo laiko pakeitimo laikinoji tvarka buvo nauja pagalba, nepaisant jos materialaus tapatumo 1978 m. sutarčiai. Ji priduria, kad jei būtų pripažinusi, jog 1978 m. sutartis ir laikinoji tvarka buvo visiškai tapačios, laikinąją tvarką būtų reikėję pripažinta esama pagalba, o tai sukliudytų susigrąžinti pagal šią tvarką suteiktą pagalbą. Toks požiūris, be to, kad būtų akivaizdžiai netinkamas nagrinėjamam atvejui, tikriausiai lemtų priešingus nei ieškovės siekiamus rezultatus.

161 Antra, ji teigia, kad reikalingų priemonių pasiūlyme pateikta 1978 m. analizė neturėtų būti tiesiogiai taikytina situacijai Kanarų salyne 1998 m., nes joje nagrinėjami jūrų maršrutai visoje Ispanijos teritorijoje, o ne konkreti kabotažo tarp salų Kanaruose situacija. Tai, kad šis reikalingų priemonių pasiūlymas buvo priimtas ieškovei pateikus skundus, niekaip nepaveikia šios išvados, nes net jeigu ieškovė nurodė tik situaciją Kanaruose, Komisija iškeltą problemą tyrė globaliai.

162 Ji priduria, kad privalėjo tirti situaciją Kanarų salyne atsižvelgdama į taikytinas normas, įskaitant Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio 2 dalį, pagal kurią iki 1999 m. sausio 1 d. kabotažo liberalizavimas netaikomas Kanarų salose, ir Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos jūrų transportui, kurios nenustato, kaip skelbti konkursus, siekiant sudaryti viešųjų paslaugų sutartis.

163 Ji iš to daro išvadą, kad buvo visiškai pagrįsta skirtingai analizuoti laikinosios tvarkos suderinamumą ir reikalingų priemonių 1978 m. sutarties atžvilgiu pasiūlymą. Todėl ieškovės teisinis pagrindas, susijęs su tariamu EB 88 straipsnio pažeidimu dėl

neatsižvelgimo į reikalingų priemonių, kurioms buvo pritarta, pasiūlymą, yra nepagrįstas.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

164 Kaip protingai teigia ieškovė, iš Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalies matyti, kad jeigu valstybė narė vykdant esamų pagalbos schemų tyrimo procedūrą pritaria pasiūlytoms priemonėms, ji privalo įgyvendinti atitinkamas priemones, kurioms ji pritarė.

165 Nagrinėjamu atveju, priešingai nei teigia ieškovė, Komisija neginčija, kad Ispanijos valdžios institucijos pritarė reikalingų priemonių pasiūlymui. Todėl šią aplinkybę reikia pripažinti įrodyta, nesant būtinybės patenkinti ieškovės prašymo, kuriuo siekiama, kad Pirmosios instancijos teismas nurodytų Komisijai pateikti dokumentus, susijusius su reikalingų priemonių pasiūlymu.

166 Be to, pažymėtina, kad, kaip teisingai teigia Komisija ir Ispanijos Karalystė, su 1978 m. sutarties pakeitimu susijusių privalomų reikalingų priemonių, kurioms buvo pritarta, teisinis poveikis baigėsi tuo pačiu metu kaip ir 1978 m. sutartis.

167 Galiausiai pastebėtina, kad akivaizdu, jog 1998 m. subsidija yra nauja pagalba Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punkto prasme, todėl negali būti daroma prielaida, kad ši subsidija buvo suteikta pagal 1978 m. sutartį.

168 Šiomis aplinkybėmis reikalingos priemonės, kurioms buvo pritarta, negali būti 1998 m. subsidijos suderinamumo su bendrąja rinka vertinimo pagrindas. Šis suderinamumas privalo būti įvertintas tiesiogiai atsižvelgiant į EB sutarties taisykles.

169 Vis dėlto būtina išnagrinėti, ar, kaip teigia ieškovė, Komisijos reikalingų priemonių pasiūlymas 1978 m. sutarties atžvilgiu būtent apima tik kabotažą tarp Kanarų salų, nes Komisija negalėjo dėl 1998 m. subsidijos suderinamumo padaryti skirtingos išvados, palyginti su ta, dėl kurios ji pasiūlė reikalingas priemones 1978 m. sutarties atžvilgiu, nenurodydama priežasčių, dėl kurių pakeitė savo vertinimą.

170 Šiuo atžvilgiu primintina, kad laikinoji tvarka apima tik jūrų maršrutų tarp salyno salų paslaugų teikimą, o 1978 m. sutartimi buvo siekiama nustatyti jūrų maršrutų paslaugų teikimą ne tik tarp Kanarų salų, bet ir tarp skirtingų pusiasalio vietų: Balearų bei Šiaurės Afrikos ir Kanarų.

171 Be to, pažymėtina, kad ieškovė neįrodo, jog reikalingų priemonių pasiūlyme 1978 m. sutarties atžvilgiu pateiktas vertinimas yra susijęs su jūrų maršrutais tarp Kanarų salyno salų.

172 Pirma, tai, kad reikalingų priemonių pasiūlymas buvo priimtas gavus skundų dėl *Trasmediterránea* antikonkurencinio elgesio eksploatuojant Kanarų laivybos linijas, neleidžia įrodyti, jog reikalingų priemonių pasiūlyme būtinai aptariama konkreti kabotažo tarp Kanarų salų situacija. Iš tiesų, kadangi reikalingų priemonių

pasiūlymas buvo susijęs su visa 1978 m. sutartimi, pripažintina, kad Komisijos vertinimas apėmė visą 1978 m. sutartį, o ne vien Kanarų linijų situaciją.

173 Antra, niekas neįrodo, kad Komisija turėjo omenyje Kanarų laivybos linijas, kai reikalingų priemonių pasiūlyme išreiškė abejones dėl būtinybės tam tikroms linijoms nustatyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, nes šios linijos buvo arba galėjo būti lygiaverčiai aptarnaujamos jas komerciniais tikslais eksploatavusių privačių įmonių. Konkrečiai kalbant, ieškovė nepateikia jokio įrodymo, leidžiančio manyti, kad linijos, kuriose pagal reikalingų priemonių pasiūlymą egzistavo lygiavertė konkurencija, būtinai buvo Kanarų linijos.

174 Trečia, Komisijos įvertinimas, kad 1978 m. sutartis suteikė *Trasmediterránea* komercinį lankstumą, mažai susijusį su viešųjų paslaugų užduotimi, taip pat neįrodo, kad reikalingų priemonių pasiūlymas buvo būtent susijęs su Kanarų salų situacija.

175 Atvirkščiai, tai, kad reikalingų priemonių pasiūlyme buvo siūloma Ispanijos valdžios institucijoms suderinti 1978 m. sutartį su Bendrijos teisės aktais ir būtent su viešųjų paslaugų sutartimis susijusiomis normomis, rodo, jog šis reikalingų priemonių pasiūlymas nebuvo skirtas pagal 1978 m. sutartį *Trasmediterránea* aptarnaujamoms Kanarų linijoms. Iš tiesų pagal Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio 2 dalį iki 1999 m. sausio 1 d. kabotažo liberalizavimas netaikomas Kanarų salose. Šiomis aplinkybėmis Komisija negalėjo Ispanijos valdžios institucijoms pagrįstai pasiūlyti pakeisti maršruto tarp Kanalų salų paslaugų teikimo tvarkos.

176 Vadinasi, nėra įrodyta, kad reikalingų priemonių pasiūlyme pateikti Komisijos kritiški vertinimai buvo skirti būtent Kanarų jūriniams maršrutams.

177 Kadangi ieškovė nepateikia rimtų argumentų savo teiginiui pagrįsti, nėra būtina nurodyti Komisijai pateikti visų dokumentų, susijusių su reikalingų priemonių pasiūlymu, kad būtų galima nustatyti, ar Komisija buvo ypač atidi situacijai Kanarų rinkoje. Be to, kadangi pirmesniame punkte padaryta išvada visiškai nepriklauso nuo to, ar 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimu nustatyta laikinoji tvarka yra pereinamoji, taip pat nebūtina nuspręsti dėl tyrimo priemonių, tariamai galinčių įrodyti laikinosios tvarkos pereinamojo pobūdžio nebuvimą.

178 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, teisinis pagrindas, susijęs su EB 88 straipsnio 1 dalies pažeidimu, Komisijos padarytu nesupratus reikalingų priemonių pasiūlymo 1978 m. sutarties atžvilgiu reikšmės, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

B — *Dėl teisinio pagrindo, susijusio su EB 86 straipsnio 2 dalies ir pareigos motyvuoti pažeidimu*

179 Grįsdama šį teisinį pagrindą, ieškovė nurodo penkias dalis. Pirmoji yra susijusi su viešosios valdžios institucijų akto, kuriuo *Trasmediterránea* patikima teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą, nebuvimu. Antroji – su tariamai *Trasmediterránea* priskirtų su viešąja paslauga susijusių įpareigojimų konkretaus turinio nebuvimu. Trečiąja teisinio pagrindo dalimi ieškovė ginčija būtinybę *Trasmediterránea* Kanarų

salyne 1998 m. teiktą paslaugą pripažinti bendros ekonominės svarbos paslauga. Ketvirtąja ji ginčija viešo konkurso nebuvimą, siekiant suteikti *Trasmediterránea* tariamą viešosios paslaugos užduotį, ir nurodo motyvacijos šiuo klausimu trūkumą. Penktoji dalis yra susijusi su 1998 m. subsidijos netinkamumu ir motyvų šiuo klausimu nepakankamumu ginčijamame sprendime.

1. Dėl pirmosios dalies, susijusios su viešosios valdžios institucijų akto nebuvimu

a) Šalių argumentai

180 Ieškovė teigia, kad pagal teismų praktiką įmonė gali būti laikoma įgaliota teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą EB 86 straipsnio 2 dalies prasme, jei šios paslaugos teikimas jai patikėtas vadovaujantis viešosios valdžios institucijų aktu (1997 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-159/94, Rink. I-5815, 65 punktas)

181 Tačiau nagrinėjamu atveju joks viešosios valdžios institucijų aktas neįpareigojo *Trasmediterránea* teikti paslaugų, kurioms ji gavo 1998 m. subsidiją. Iš tiesų 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimas, kuriuo Kanarų valdžios institucijos leido *Trasmediterránea* teikti jūrų maršruto tarp Kanarų salų paslaugas, neturėjo *Trasmediterránea* atžvilgiu jokio privalomojo pobūdžio. Šiuo atžvilgiu ji teigia, kad, pirma, šis leidimas buvo duotas *Trasmediterránea* paprašius, ir, antra, kad *Trasmediterránea* būtų vienašališkai nutraukusi tam tikrų linijų, kurioms skirtas šis leidimas, eksploataciją arba būtų jas pakeitusi, jei tai jai būtų pasirodę tinkama dėl jos komercinių interesų. Todėl nesant *Trasmediterránea* pareigas nustatančio viešosios valdžios institucijų akto, viena iš EB 86 straipsnio 2 dalies taikymo sąlygų nėra

įgyvendinta, o tai turėjo sutrukdyti Komisijai padaryti išvadą dėl 1998 m. subsidijos suderinamumo su šia nuostata.

182 Komisija teigia, kad 1997 m. gruodžio 18 d., 1998 m. kovo 30 d. ir 1998 m. birželio 11 d. Kanarų valdžios institucijų sprendimais jūrų maršrutų tarp Kanarų salų viešosios paslaugos teikimas buvo patikėtas *Trasmediterránea* nustatytam laikotarpiui. Šie sprendimai nustatė šių paslaugų turinį ir joms taikomą tvarką, nors šis apibrėžimas yra nustatytas pateikiant nuorodą į 1978 m. sutartį. Šių įrodymų pakanka pripažinti, kad *Trasmediterránea* buvo patikėta EB 86 straipsnio 2 dalyje numatyto pobūdžio užduotis.

183 Ji priduria, kad EB 86 straipsnio 2 dalis, kaip ji aiškinama teismų praktikoje, nenustato jokio formalaus reikalavimo, tačiau nurodo praktinius aspektus. Be to, ši nuostata nenustato, kad aktas, kuriuo patikėta užduotis, būtų įstatymas ar nutarimas ar kad jis būtinai būtų privalomas, kaip nurodoma Komisijos pranešimo apie bendros svarbos viešąsias paslaugas Europoje 22 punkte. Lemiama yra tik viešųjų valdžios institucijų valia patikėti užduotį tam tikrai įmonei, o tai prieštarauja tam, kad nagrinėjama įmonė veiktų vienašališkai.

184 Nagrinėjamu atveju laikinosios tvarkos galiojimo metu *Trasmediterránea* veikė ne vienašališkai, o vadovaudamasi Kanarų vyriausybės priimtais aktais įgyvendinant kompetenciją organizuoti rinką.

185 Ispanijos Karalystė iš esmės teigia, kad Kanarų vyriausybės jai patikėtų kompetencijų ribose suteiktas leidimas skyrė *Trasmediterránea* užduotį EB 86 straipsnio 2 dalies prasme.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

186 Kaip teisingai teigia ieškovė, įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą, ši užduotis privalo būti skiriama viešosios valdžios institucijų aktu (2000 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EPAC prieš Komisiją* T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 126 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

187 Nagrinėjamu atveju aišku, kad *Trasmediterránea* teikė jūrų maršruto tarp Kanarų salyno salų paslaugas nuo 1998 m. sausio 1 d. pagal 1997 m. gruodžio 18 d. Kanarų valdžios institucijų sprendimą, pratęstą 1998 m. kovo 30 d., birželio 11 d. ir spalio 9 d. Sprendimais. Todėl užduotis teikti atitinkamas paslaugas buvo patikėta *Trasmediterránea* būtent viešosios valdžios institucijų aktu.

188 Tai, kad ši užduotis buvo *Trasmediterránea* patikėta šiam ūkio subjektui paprašius, negali sukelti abejonių dėl ankstesniame punkte padarytos išvados. Iš tiesų su viešąja paslauga susijusi užduotis gali būti subjektui patikėta viešųjų paslaugų koncesija (šiuo klausimu žr. 1994 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Almelo ir kiti*, C-393/92, Rink. p. I-1477, 47 punktą). Tačiau koncesija gali būti suteikta tik koncesininkui sutikus. Todėl iš šios teismų praktikos matyti, kad ūkio subjekto, įgalioto atlikti viešųjų paslaugų užduotį, įsikišimas į procedūrą, kuria ši užduotis jam buvo patikėta, neprieštarauja tam, kad ši užduotis kyla iš viešosios valdžios institucijų akto.

189 Vis dėlto tai, kad *Trasmediterránea* nutraukė tam tikrų linijų, kurioms taikoma laikinoji tvarka, eksploataciją, ir Komisija to neginčijo, taip pat negali sukelti abejonių dėl 187 punkte padarytos išvados. Šiuo atžvilgiu, pažymėtina, kad vienašalis paslaugos teikimo atsisakymas yra iš esmės suderinamas su viešųjų paslaugų

įsipareigojimų nustatymu (šiuo klausimu žr. 2001 m. vasario 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Analir ir kiti*, C-205/99, Rink. p. I-1271, 64 punktą). Taigi darytina prielaida, kad su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai gali būti nustatomi tik viešosios valdžios institucijų aktu. Iš teismų praktikos, taikytinos šios bylos aplinkybėms, matyti, kad tai, jog *Trasmediterránea* nutraukė tam tikrų linijų eksploataciją, negali įrodyti, kad joks viešosios valdžios institucijų aktas neįpareigojo jos teikti bendros ekonominės svarbos paslaugos.

190 Bet kuriuo atveju, net tai įrodžius, vienašalis tam tikrų jūrų linijų eksploatacijos nutraukimas ar sąlygų pakeitimas tik rodo, kad *Trasmediterránea* neįvykdė tam tikrų įsipareigojimų, kurie jai buvo nustatyta remiantis laikinąja tvarka.

191 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, šio teisinio pagrindo pirmoji dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

2. Dėl antrosios dalies, susijusios su tikslaus viešųjų paslaugų apibrėžimo nebuvimu

a) Šalių argumentai

192 Ieškovė tvirtina, kad iš Reglamento Nr. 3577/92 4 straipsnio matyti, jog su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai privalo turėti nustatytą turinį.

193 Ši tikslaus viešųjų paslaugų apibrėžimo pareiga matyti ir iš Bendrijos gairių jūrų transportui. Žinoma, Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui negalėtų būti laikomos teisės taisyklėmis, į kurias bet kuriuo atveju turi atsižvelgti institucija. Vis dėlto jos nustatyto praktines pavyzdines elgesio taisykles, kurių institucija negalėti nesilaikyti nenurodydama nesilaikymo priežasčių ir rizikuodama pažeisti vienodo požiūrio principą (šiuo klausimu žr. 1974 m. sausio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Louwage prieš Komisiją*, 148/73, Rink. p. 81, 12 punktą; 1983 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Michael prieš Komisiją*, 343/82, Rink. p. 4023, 14 punktą ir 1984 m. spalio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Adam ir kt. prieš Komisiją*, 80/81–83/81 ir 182/82–185/82, Rink. p. 3411, 22 punktą).

194 Nagrinėjamu atveju jokia taisyklė ar joks aktas, vienašalis ar sutartinis, aiškiai ir tiksliai neapibrėžia tariamų įsiparegojimų, susijusių su bendros ekonominės svarbos paslauga, kuri buvo patikėta *Trasmediterránea*.

195 Be to, 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendime, kuriuo nustatomas laikinas leidimas, daroma nuoroda tik į paslaugas, kurias *Trasmediterránea* jau teikė pagal 1978 m. sutartį. Tačiau, kaip Komisija pažymėjo reikalingų priemonių pasiūlyme, 1978 m. sutartis neatitiko visų reikalaujamų minimalių apibrėžimo ir tikslumo sąlygų. Konkrečiai kalbant, dėl tam tikrų esminių aspektų, pavyzdžiui, paslaugų lentelės ar nustatytų mokesčių grafiko, reikalingų priemonių pasiūlyme buvo pastebėta, kad 1978 m. sutartis suteikė *Trasmediterránea* didelę veiklos rinkoje laisvę, nesuderinamą su jos reguliariųjų jūrų transporto paslaugų teikėjo, finansuojamo iš viešųjų fondų, vaidmeniu.

196 Ji iš esmės priduria, kad Dekrete Nr. 113/1998 numatytų įsipareigojimų apibrėžimu negalima remtis siekiant įrodyti, kad buvo patenkintos EB 86 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos. Pirma, reglamentuojančių nuostatų negaliojimo atgal principas prieštarautų tam, kad šis dekretas būtų taikomas ankstesniu sprendimu nustatytam

laikinajam leidimui. Antra, *Trasmediterránea* net nesiekė, kad laikinieji leidimai atitiktų šiame dekrete nurodytus reikalavimus.

197 Nesant aiškaus ir tikslaus *Trasmediterránea* patikėtos užduoties apibrėžimo, 1998 m. subsidija negali patekti į EB 86 straipsnio 2 dalies taikymo sritį.

198 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, teigia, kad laikinuosiuose leidimuose buvo pateiktas *Trasmediterránea* patikėtų paslaugų apibrėžimas, darant nuorodą į 1978 m. sutartyje pateikiamą apibrėžimą. Šis apibrėžimas nebuvo bendras, tačiau labai konkretus ir tikslus. Iš to matyti, kad Kanarų valdžios institucijų *Trasmediterránea* laikinai patikėti su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai buvo pakankamai apibrėžti, atsižvelgiant į EB 86 straipsnio 2 dalį.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

199 Visų pirma pažymėtina, kad Reglamento Nr. 3577/92 4 straipsnis, kuris, ieškovės teigimu, reikalauja tikslaus su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų apibrėžimo, nėra svarbus vertinant, ar 1998 m. subsidija patenka į EB 86 straipsnio 2 dalies taikymo sritį. Iš tikrųjų iš Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio matyti, kad šis reglamentas laikinai nebuvo taikomas kabotažui Kanarų salyne iki 1999 m. sausio 1 dienos. Tačiau akivaizdu, kad 1998 m. subsidija yra susijusi su kabotažo Kanarų salyne paslaugomis tik 1998 metais. Iš to išplaukia, kad Reglamentas Nr. 3577/92 netaikomas šios bylos aplinkybėmis.

200 Be to, ieškovė veltui šioje dalyje nurodo Bendrijos gaires jūrų transportui. Iš tiesų šių gairių 9 punkte nurodoma, kad su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti. Tačiau ši sąlyga yra taikoma, tik jei reikia nustatyti, ar veiklos nuostolių, patirtų tiesiogiai atliekant tam tikrus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, atlyginimas gali išvengti kvalifikavimo kaip valstybės pagalbos EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Tačiau šioje byloje aišku, kad 1998 m. subsidija yra tokia valstybės pagalba. Todėl šiomis bylos aplinkybėmis Bendrijos gairėse jūrų transportui numatytas su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų apibrėžimo reikalavimas yra netaikytinas.

201 Be to, net darant prielaidą, kad dėl EB 86 straipsnio 2 dalies valstybės pagalbos taisyklės taikomos 1998 m. subsidijai tik tiek, kiek su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai, dėl kurių buvo suteikta ši subsidija, yra aiškiai apibrėžti, konstatuotina, kad taip yra šioje byloje. 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimu, kuris vėliau buvo pratęstas, *Trasmediterránea* patikėta užduotis teikti maršruto tarp Kanarų salyno salų paslaugas, kurias ši bendrovė privalėjo teikti vykdydama 1978 m. sutartį. Ši sutartis apibrėžia atliktinus maršrutus, jų dažnumą ir šiuos maršrutus atliekančių laivų techninės savybes. Todėl konstatuotina, kad ginčijami įsipareigojimai yra aiškiai apibrėžti.

202 Galiausiai, priešingai nei teigia ieškovė, iš reikalingų priemonių pasiūlymo 1978 m. sutarties atžvilgiu visiškai nematyti, kad Komisija pripažino, jog ši sutartis neatitiko minimalių *Trasmediterránea* patikėtų su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų apibrėžimo reikalavimų. Reikalingų priemonių pasiūlyme Komisija apsiribojo pažymėdama, kad *Trasmediterránea* „galėjo, kompetentingoms institucijoms iš anksto patvirtinus, taisyti ar pakeisti paslaugų lentelę ir <...> grafiką (ir tai jai suteikė) veiksmų rinkoje laisvę, kuri nebuvo suderinama su jos, kaip reguliariųjų jūrų transporto paslaugų teikėjo, finansuojamo iš viešųjų išteklių, vaidmeniu“. Ši veiksmų laisvė visiškai nepašalina tikslaus *Trasmediterránea* patikėtų su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų apibrėžimo. Kadangi pagal pagrindinį reikalavimų principą

Nr. 5 bet kokį pakeitimą turi patvirtinti sutartį sudariusi institucija, su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų apibrėžimas išplaukia iš 1978 m. sutarties nuostatų bei sprendimų, kuriais patvirtinami galimi šių įsipareigojimų pakeitimai. Be to, ieškovė nepateikia jokio įrodymo, leidžiančio teigti, kad *Trasmediterránea* pakeitė savo paslaugų lentelę sutartį sudariusiai institucijai jos nepatvirtinus arba kad šios institucijos patvirtinimo sprendimai buvo neteisėti.

203 Todėl reikia pripažinti, kad remiantis laikinąja tvarka *Trasmediterránea* patikėti su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai yra aiškiai apibrėžti ir todėl antroji šio teisinio pagrindo dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

3. Dėl trečiosios dalies, susijusios su realaus viešųjų paslaugų poreikio nebuvimu

a) Šalių argumentai

204 Ieškovė teigia, kad *Trasmediterránea* Kanarų salyne teikiamas paslaugas nebuvo būtina kvalifikuoti kaip bendros ekonominės svarbos paslaugų. Šiuo klausimu ji visų pirma teigia, kad net jei valstybė narė turi tam tikrą laisvę nustatydama ir apibrėždama bendros ekonominės svarbos paslaugą, vis dėlto Bendrijos institucijos turi patikrinti, ar ši paslauga yra suprantama taip, kad tenkintų nustatytus materialinius reikalavimus.

205 Ieškovės teigimu, šie reikalavimai išplaukia visų pirma iš Komisijos pranešimo apie bendros ekonominės svarbos paslaugas Europoje, kurio 14 punkte patikslinama, kad šios paslaugos skiriasi nuo įprastų tuo, jog, valdžios institucijų nuomone, jos turi būti teikiamos netgi tada, kai rinka neturi pakankamai pajėgumo tai padaryti. Be to,

konkrečiame jūrų transporto kontekste Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnis apibrėžia su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus kaip įsipareigojimus, kurių atitinkamas Bendrijos laivo savininkas neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu arba tokiomis pačiomis sąlygomis, jei jis galvotų apie savo komercinius interesus.

206 Ieškovė teigia, kad reikalingų priemonių pasiūlyme buvo pažymėta, jog egzistavo rimtos abejonės dėl būtinybės tam tikrų ginčijamų linijų atžvilgiu nustatyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, nes šios linijos galėjo būti arba buvo lygiaverčiai aptarnaujamos jas komerciniais tikslais eksploatuojančių ir siūlančių panašaus lygio dažnumą, tęstinumą, reguliarumą ir imamus mokesčius privačių įmonių. Šis 1997 m. pateiktas įvertinimas *a fortiori* tinka 1998 metams, kuriais beveik visose subsidijuojamose linijose ne tik vyko intensyvi konkurencija, bet ir buvo užtikrinimas lygiavertis susisiekimas tarp salų jūra ar oru.

207 Grįsdama savo teiginį, kad jūrų maršrutai tarp salų nebuvo viešųjų paslaugų užduotis, ieškovė posėdyje dar kartą patvirtino, kad 2003 m. spalio 24 d. *Tribunal Superior de Justicia de Canarias* savo sprendimu panaikino Dekretą Nr. 113/1998. Ieškovės nuomone, pagrindinis Dekreto Nr. 113/1998 panaikinimo motyvas buvo tas, kad nebuvo būtina nustatyti su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų dėl konkurencijos lygio linijų tarp Kanarų salų rinkoje ir kadangi buvo kitų jūrų bendrovių, kurios šias paslaugas teikė produktyviau, su daugiau laivų ir be subsidijos. Dekretas Nr. 113/1998 buvo panaikintas dar ir todėl, kad jis ir visi jo priedai buvo priimti pagal *Trasmediterránea* „užsakymą", be to, jis absoliučiai prieštaravo Bendrijos ir Ispanijos teisei.

208 Posėdyje ieškovė dar kartą nurodė ieškinio 28 priede pateikiamą Kanarų vyriausybės transporto generalinės direkcijos pažymą, kurioje minimos visos 1998 m. ir 1999 m. pervežimą Kanarų salyne užtikrinusios bendrovės, šio pervežimo atžvilgiu būtent nurodant laivus, linijas, tonažus ir dažnumą. Šis pervežimas būtų užtikrintas net ir nesant su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų.

209 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, pastebi, kad pagal teismų praktiką, susijusią su EB 86 straipsnio 2 dalimi, ir jos pranešimo apie bendros svarbos paslaugas Europoje 22 punktą valstybės narės turi didelę diskreciją apibrėždamos su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus ir kad Komisijos kontrolė apsiriboja reakcija į akivaizdžias klaidas ar pažeidimus.

210 Ji priduria, kad tyrimą ji galėjo atlikti tik dėl būtinybės nustatyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus tuo metu, kai buvo nustatyta 1998 m. laikinoji tvarka, t. y. 1997 m. pabaigoje. Todėl nei reikalingų priemonių pasiūlyme pateikti argumentai, nei faktas, kad vėliau susidariusi situacija leido tam tikru būdu aptarnauti Kanarų salyno salas be su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų, šioje byloje nėra svarbūs.

211 Komisijos nuomone, kadangi atitinkamoms linijoms su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai buvo nustatyti iki 1997 m. gruodžio mėn., buvo logiška, kad kompetentingos institucijos norėjo imtis priemonių, jog užtikrintų jų tęstinumą iki nuolatinės tvarkos įsigaliojimo.

212 Dėl *Tribunal Superior de Justicia de Canarias* sprendimo, panaikinančio Dekretą Nr. 113/1998, Komisija ir Ispanijos Karalystė tvirtina, kad šio dekreto panaikinimas

nėra svarbus įvertinant būtinybę kvalifikuoti pagal laikinąją tvarką *Trasmediterránea* patikėtas paslaugas kaip bendros ekonominės svarbos paslaugas.

213 Šiuo atžvilgiu Komisija ir Ispanijos Karalystė teigia, kad *Tribunal Superior de Justicia de Canarias* sprendimu panaikinto Dekreto Nr. 113/119 2 straipsnis numatė su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus visiems ūkio subjektams, o laikinąją tvarką sudarė su *Trasmediterránea* sudaryta viešųjų paslaugų sutartis, numatanti kompensaciją. Taigi sprendimas, kuriuo panaikintas Dekretas Nr. 113/119 buvo skirtas skirtingai nei šios bylos situacijai.

214 Be to, Ispanijos Karalystė tvirtina, kad dėl *Tribunal Superior de Justicia de Canarias* sprendimo yra paduotas apeliacinis skundas Ispanijos Aukščiausiajame Teisme (*Tribunal supremo*).

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

215 Visų pirma primintina, kad dėl šio sprendimo 199 punkte išdėstytų motyvų Reglamentas Nr. 3577/92 netaikytinas šios bylos aplinkybėms. Todėl ieškovė veltui nurodo šio reglamento 2 straipsnį, kad apibrėžtų esmines sąlygas, kada paslauga gali būti laikoma bendros ekonominės svarbos paslauga EB 86 straipsnio 2 dalies prasme.

216 Be to, pažymėtina, kad, kaip numatyta Komisijos pranešimo apie bendros ekonominės svarbos paslaugų Europoje 22 punkte, valstybės narės turi didelę diskreciją apibrėždamos, ką jos laiko bendros ekonominės svarbos paslaugomis (šiuo

klausimu žr. 1997 m. vasario 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *FFSA ir kt. prieš Komisiją*, T-106/95, Rink., p. II-229, 99 punktą). Todėl valstybės narės nustatytas šių paslaugų apibrėžimas gali būti Komisijos ginčijamas tik esant akivaizdžiai klaidai.

217 Vadinasi, būtina išnagrinėti, ar Komisija ginčijamame sprendime priėjo prie teisingos išvados, kad Kanarų valdžios institucijos nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindamos, jog nuo 1998 m. sausio 1 d. iki tų pačių metų gruodžio 31 d. Kanarų linijose, iki to laiko aptarnaujamose *Trasmediterránea*, buvo viešųjų paslaugų poreikis.

218 Šiuo atžvilgiu kartu su Komisija pažymėtina, kad pasibaigus 1978 m. sutarčiai Kanarų valdžios institucijoms nebuvo logiška manyti, jog padėtis rinkoje neleido užtikrinti jūrų maršruto tarp Kanarų salų paslaugos, kurią iki 1997 m. gruodžio 31 d. teikė *Trasmediterránea*, tęstinumo.

219 Iš tiesų akivaizdu, kad *Trasmediterránea* siūlė šias paslaugas konkuruodama su kitais ūkio subjektais, įskaitant ieškovę. Tačiau ieškovė neįrodė, kad ši konkurencija leido užtikrinti paslaugas, pagal tęstinumą, reguliarumą ir dažnumą analogiškas toms, kurias *Trasmediterránea* teikė visose jos aptarnaujamose linijose pagal laikinąją tvarką.

220 Šiuo atžvilgiu, priešingai nei teigia ieškovė, konkurencijos, galinčios Kanarų linijose užtikrinti to paties lygio paslaugų kaip ir *Trasmediterránea* paslaugos teikimą, buvimas nekyla iš Komisijos reikalingų priemonių pasiūlyme 1978 m. sutarties atžvilgiu padarytos išvados, kad „tam tikros linijos gali būti (arba jau yra) aptarnaujamos privačių įmonių, kurios <...> siūlo panašaus lygio dažnumą, tęstinumą, reguliarumą ir mokesčių dydžius“. Dėl šio sprendimo 173 punkte išdėstytų priežasčių nėra įrodyta, kad ši išvada buvo skirta Kanarų linijoms.

221 Oro maršrutų tarp kai kurių Kanarų salų buvimas 1998 m. taip pat neleidžia įrodyti, kad konkurencija siūlė pagal dažnumą, tęstinumą ir reguliarumą maršrutų tarp salų paslaugas, analogiškas pagal laikinąją tvarką patikėtoms *Trasmediterránea* paslaugoms.

222 Dėl ieškovės posėdyje nurodyto *Tribunal Superior de Justicia de Canarias* sprendimo pažymėtina: kadangi jis buvo priimtas vėliau nei ginčijamas sprendimas, priimdama pastarąjį Komisija negalėjo į jį atsižvelgti. Todėl Pirmosios instancijos teismas taip pat negali į jį atsižvelgti vertindamas ginčijamo sprendimo teisėtumą.

223 Be to, nors ieškovė ir teigia, kad šiame sprendime nacionalinis teismas konstatavo, jog kiti ūkio subjektai teikė paslaugas, analogiškas *Trasmediterránea* teikiamoms maršrutų tarp salų paslaugoms, produktyviau ir su daugiau laivų, konstatuotina, kad sprendime nėra tokios išvados.

224 Dar kartą pažymėtina, kad ieškovė nenurodo šiame nacionalinio teismo sprendime nurodytų rinkos tyrimo elementų, kurie leistų įrodyti akivaizdžią Kanarų valdžios institucijų klaidą, vertinant realaus viešųjų paslaugų poreikio buvimą.

225 Be to, kitos tariamai šiame sprendime padarytos ir ieškovės nurodytos išvados negali įrodyti akivaizdžios Kanarų valdžios institucijų vertinimo klaidos buvimo, kurį Komisija turėjo konstatuoti ginčijamame sprendime. Tariama išvada, kad Dekretas Nr. 113/1998 ir visi jo priedai buvo priimti pagal *Trasmediterránea* „užsakymą", dėl ko šis dekretas prieštaravo Bendrijos ir Ispanijos teisei, yra nesvarbi vertinant, ar rinkos jėgos galėjo užtikrinti paslaugas, kurias 1998 m. salyne teikė *Trasmediterránea*.

226 Galiausiai, priešingai nei teigia ieškovė, nei ieškinio 28 priede, nei jokiame kitame dokumente nėra jokios Kanarų vyriausybės transporto generalinės direkcijos pažymos, nurodančios visas bendroves, 1998 m. užtikrinusias pervežimus Kanarų salyne, ir šių pervežimų atžvilgiu patikslinančios laivus, linijas, tonažus ir dažnumus.

227 Kadangi nė vienas iš ieškovės pateiktų įrodymų neleidžia paneigti Kanarų valdžios institucijų įvertinimo patikimumo, kad rinka nebuvo pakankamai palanki maršruto paslaugų, analogiškų *Trasmediterránea* pagal laikinąją tvarką siūlomoms paslaugoms, teikimui, neįrodyta, kad priimdamos 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimą ir vėliau jį pratęsdamos šios institucijos viršijo savo diskreciją. Šiomis sąlygomis darytina išvada, kad ginčijamame sprendime, kuriuo Komisija pripažįsta, jog Kanarų valdžios institucijos galėjo pagrįstai patikėti *Trasmediterránea* atlikti bendros ekonominės svarbos užduotį, nėra vertinimo klaidos.

228 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, trečioji šio teisinio pagrindo dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

4. Dėl ketvirtosios dalies, susijusios su viešųjų pirkimų nebuvimu ir motyvų trūkumu

a) Šalių argumentai

229 Ieškovė teigia, kad pagalbos, skirtos finansuoti viešųjų paslaugų įsipareigojimus, suteikimas privalo atitikti ūkio subjektų, privalančių turėti tokias pačias galimybes

pasinaudoti šia pagalba, nediskriminavimo principą. Šis principas yra įtvirtintas Reglamento Nr. 3577/92 4 straipsnyje. Be to, būtent taikant šį principą Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos jūrų transportui rekomenduojami vieši konkursai.

230 Šioje byloje šie reikalavimai nebuvo patenkinti, nes *Trasmediterránea* suteikta pagalba jai buvo paskirta tiesiogiai, neskelbiant konkurso. Iš tikrųjų po šio suteikimo pagal Dekretą Nr. 113/1998 buvo paskelbta apie konkursą. Tačiau šio konkurso sąlygos buvo akivaizdžiai nepriimtinos, nes dekretas nenumatė jokios subsidijos linijų su nustatytais viešųjų paslaugų įsipareigojimais eksploatacijai, o tik maksimalius mokesčių dydžius, kurių, ieškovės nuomone, nepakako.

231 Galiausiai ieškovė teigia, kad ginčijamame sprendime nėra patikslinama dėl svarbiausio klausimo, ar *Trasmediterránea* patikėta užduotis nebūtų atlikta taikant nediskriminavimo principą, pagal kurį pagalba privalo būti skiriama konkurso būdu. Ieškovės nuomone, tokie patikslinimai turėjo būti nurodyti ginčijamame sprendime, nes reikalingų priemonių pasiūlyme Komisija pripažino, kad nebuvo kliūties taikyti su valstybės pagalba susijusias normas nei teisėje, nei nagrinėjamų paslaugų teikimui praktikoje, nes šios normos numatė viešųjų pirkimų procedūrą. Iš to ji padarė išvadą: kadangi nėra šių patikslinimų, ginčijamas sprendimas ne tik prieštarauja EB 86 straipsnio 2 daliai, be taip pat yra šališkas ir nepakankamai motyvuotas.

232 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, teigia, kad Ispanijos valdžios institucijos neprivalėjo sudaryti viešųjų paslaugų teikimo sutarčių konkurso tvarka. Be to, iš Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos jūrų transportui 9 punkto išplaukia, kad net jei Komisija skatina viešųjų paslaugų teikimo sutarčių sudarymą konkurso tvarka, kiti viešųjų pirkimų būdai irgi yra priimtini, ypač reguliarių paslaugų keltų kabotažo tarp salų atveju.

233 Be to, kadangi šioje byloje faktinės aplinkybės yra susijusios su 1998 m., Reglamento Nr. 3577/92 4 straipsnio nurodymas yra nesvarbus pagal Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio 2 dalį, kurioje numatyta, kad iki 1999 m. sausio 1 d. šis reglamentas laikinai netaikomas kabotažui, susijusiam su Kanarų salynu.

234 Ji priduria, kad pagal šiuo metu galiojančią Bendrijos teisę iš EB 86 straipsnio neišplaukia jokia bendra pareiga viešųjų paslaugų teikimo sutartis sudaryti konkurso tvarka. Šiomis aplinkybėmis nėra svarbu išnagrinėti, ar šis sutarčių sudarymas ne konkurso tvarka yra suderinamas su EB 86 straipsnio 2 dalimi.

235 Be to, ji teigia, kad net jei pareiga organizuoti konkursą iš esmės buvo taikytina nagrinėjamu atveju, *quod non*, nagrinėjamos tvarkos laikinasis pobūdis ir prie Amsterdamo sutarties pridėtoje deklaracijoje įtvirtinto viešųjų paslaugų tęstinumo principas galėtų pateisinti tokį požiūrį *ad hoc*, nes būtų pagrįsta manyti, kad tik ūkio subjektas, kuris praeityje teikė šias paslaugas, galėjo skubiai ir per tokį patį trumpą laikotarpį, kuris numatytas remiantis laikinąja tvarka, užtikrinti jų teikimą.

236 Galiausiai ji teigia, kad nuolatinė tvarka, išplaukianti iš Dekreto Nr. 133/1998, leidžia tik konkurso tvarka sudaryti viešųjų paslaugų sutartis, už kurias gali būti skirtos kompensacijos.

237 Atsižvelgiant į šiuos argumentus akivaizdu, kad konkurso procedūros nebuvimas neleido netaikyti EB 86 straipsnio 2 dalies šioje byloje.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

238 Ieškovė veltui nurodo Reglamentą Nr. 3577/92 ir Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos jūrų transportui, kad įrodytų, jog bendros ekonominės svarbos paslaugos privalo būti suteikiamos konkurso tvarka. Pirma, Reglamentas Nr. 3577/92 netaikomas šios bylos aplinkybėmis (žr. šio sprendimo 199 punktą). Antra, minėtos gairės, bet kuriuo atveju nereikalaujančios, kad ūkio subjektai, kuriems patikima teikti kabotažo tarp salų paslaugas, būtų parenkami konkurso tvarka, nėra svarbios nustatant EB 86 straipsnio 2 dalies taikymo sąlygas (žr. šio sprendimo 200 punktą).

239 Be to, nei iš EB 86 straipsnio 2 dalies formuluotės, nei iš su šia nuostata susijusios teismo praktikos neišplaukia, kad bendro intereso užduotis ūkio subjektui gali būti patikėta tik konkurso tvarka. Šiomis aplinkybėmis, priešingai nei teigia ieškovė, negalima reikalauti, kad ginčijame sprendime būtų nurodyti konkretūs motyvai dėl tokios procedūros nebuvimo, patikint *Trasmediterránea* jūrų maršrutų tarp Karibų salų paslaugų teikimą.

240 Taigi ketvirtoji šio teisinio pagrindo dalis yra atmestina.

5. Dėl penktosios dalies, susijusios su netinkamu kompensacijos 1998 m. pobūdžiu ir motyvų trūkumu

a) Šalių argumentai

241 Ieškovė teigia, kad 1998 m. subsidija yra netinkama ir kad ginčijamame sprendime šiuo klausimu nėra pakankamai motyvų.

242 Pirma, kalbėdama apie tariamus motyvų trūkumus, ieškovė teigia nežinojusi aptariamų linijų konkrečių sąnaudų, į kurias buvo atsižvelgta vertinant 1998 m. subsidijos sumą. Tai, kad Komisija nenurodė konkrečių skaičių, kuriais ji rėmėsi pripažindama šios subsidijos sumą tinkama, yra motyvų ginčijamame sprendime trūkumas, dėl kurio jis yra negaliojantis. Kad galėtų gintis, ieškovė prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti Komisijai pateikti visą ginčijamą sprendimą.

243 Antra, dėl netinkamo kompensacijos pobūdžio ji teigia, kad iš Bendrijos teismų praktikos išplaukia, jog tam, kad būtų taikoma EB 86 straipsnio 2 dalyje numatyta leidžianti nukrypti nuostata, kompensacija gali būti skiriama tik papildomoms sąnaudoms, susidariusioms įmonei, kuriai patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą, atliekant patikėtą konkrečią užduotį. Be to, šios kompensacijos išmokėjimas turėtų būti būtinas tam, kad ši įmonė galėtų užtikrinti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus ekonominės pusiausvyros sąlygomis (216 punkte nurodyto sprendimo *FFSA ir kt. prieš Komisiją* 11 punktas). Be to, ji teigia, kad gairėse dėl valstybės pagalbos jūrų transportui pažymima, jog papildomos sąnaudos privalo būti tiesiogiai susijusios su ūkio subjekto nurodytu deficitu ir kad kiekvieną paslaugą reikia atskirai įtraukti į apskaitą, jog būtų išvengta per didelių kompensacijų, susijusių subsidijų ir netinkamo valdymo bei eksploatacijos būdų.

244 Nagrinėjamu atveju ginčijamas sprendimas neatitinka šių reikalavimų. Šiuo klausimu ieškovė pateikia keturis prieštaravimus.

245 Pirma, Komisija nepatikrino nepriklausomo eksperto, Kanarų valdžios institucijų paskirto, kad įvertintų tinkamą kompensacijos 1998 m. sumą, ataskaitos duomenų, mat nors šis pranešimas buvo užsakytas Kanarų valdžios institucijų, jos rengėjo nešališkumas yra ginčytinas. Kad įrodytų savo teiginius dėl Kanarų valdžios institucijų paskirto eksperto ataskaitos, ieškovė prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti pateikti šią ataskaitą

246 Antra, šioje ataskaitoje naudojama metodologija yra netinkama, nes ji grindžiama statistinio ūkio subjekto patirtų išlaidų analize, o ne realiomis *Trasmediterránea* patirtomis išlaidomis.

247 Trečia, ši metodologija buvo specialiai pritaikyta *Trasmediterránea*, nes priimdamos Dekretą Nr. 113/1998 Kanarų valdžios institucijos pačios pripažino, kad jame numatytoms paslaugoms subsidija nėra reikalinga ir kad šioms paslaugoms finansuoti pakanka pajamų, gautų taikant šiame dekrete nustatytus maksimalius mokesčių dydžius. Tačiau jei šių mokesčių pakako skelbiant konkursą, *Trasmediterránea* juos taikant negalėjo susidaryti deficitas, kuris turi būti kompensuojamas subsidija.

248 Todėl, palyginti su *Trasmediterránea*, kuriai taikyta subsidijų schema, buvo diskriminacija kitų ūkio subjektų, galėjusių remtis tik Dekrete Nr. 113/1998 numatyta tvarka, nenumačiusia jokios subsidijos, atžvilgiu.

249 Kad įrodytų technines ir ekonomines sąlygas, į kurias atsižvelgė Kanarų valdžios institucijos apibrėždamos su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus ir Dekrete Nr. 113/1998 numatytus mokesčių dydžius, ieškovė prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti Ispanijos valdžios institucijoms pateikti Kanarų autonominės bendruomenės turizmo ir transporto tarybos parengtus dokumentus, *Trasmediterránea* padavus skundą dėl tariamai jai turimų sumokėti sumų padengiant viešųjų paslaugų kabotažo linijų tarp salų eksploatacijos deficitą už 1998, 1999 ir 2000 biudžetinius metus. Taip pat ji prašo pateikti nepriklausomo eksperto ataskaitą. Be to, ji prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti pateikti visus dokumentus, susijusius su konkursu dėl viešųjų paslaugų linijų Kanaruose, paskelbtu įsigaliojus Dekretui Nr. 133/1998. Galiausiai ji prašo pateikti visus dokumentus, susijusius su Dekreto Nr. 133/1998 priėmimu, t. y. studijas, ataskaitas ir ekonominius duomenis, kuriais remiantis buvo parengtas viešąsias paslaugas apibrėžiantis priedas.

250 Ketvirta, nepriklausomo eksperto ataskaitoje neanalizuojamos nei linijų eksploatacijos deficito priežastys, nei *Trasmediterránea* vykdyta mokesčių politika, nors, ieškovės nuomone, buvo būtina išnagrinėti šiuos veiksnius, siekiant nustatyti, ar deficitas iš tiesų susidarė dėl būtinybės užtikrinti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, ar dėl kitų komercinių priežasčių.

251 Šiuo atžvilgiu ieškovė teigia, kad subsidija buvo panaudota kompensuoti deficitą, susidariusį visų pirma dėl pasirenkamos mokesčių mažinimo politikos didelio greičio linijoje *Santa Cruz de Tenerife-Las Palmas*. Konkrečiai kalbant, ji teigia, kad *Trasmediterránea* šioje linijoje taiko daugiau kaip 50 % mažesnius už maksimalius mokesčius tarifus, patvirtintus trims iš penkių *Trasmediterránea* kasdien atliekamų maršrutų, dėl kurių ji konkuruoja su ieškove. Kitiems dviem maršrutams *Trasmediterránea* taiko mokestį, praktiškai lygų maksimaliam tarifui. Siekdama įrodyti šio paskutinio teiginio teisingumą, ieškovė prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti Komisijai pateikti jos turimą informaciją dėl *Trasmediterránea* 1998 m. Los Cristianos – La Gomera ir Santa Cruz de Tenerife - Las Palmas linijoms taikytų mokesčių politikos. Ji taip pat prašo Pirmosios instancijos teismo nurodyti *Trasmediterránea* pateikti 1998 m. oficialiai galiojusių atitinkamomis valandomis mokesčių tarifų didelio greičio linijoje Las Palmas - Santa Cruz de Tenerife kopiją.

252 Ieškovė teigia, kad neteisėta subsidijuoti linijas, kurios teoriškai susijusios su bendru interesu, kai šių linijų eksploatuotojui susidaro didelis iš eksploatacijos kylantis deficitas dėl mokesčių dydžių mažinimo politikos, palyginti su įtvirtintais dydžiais, ir taip pažeidžiamos svarbios EB sutarties nuostatos. Šiomis sąlygomis Komisija negalėjo 1998 m. subsidijos pripažinti suderinama su bendrąja rinka.

253 Komisija, palaikoma Ispanijos Karalystės, teigia, kad *Trasmediterránea* išmokėta kompensacija, apskaičiuota pagal pagrįstą metodą, yra tinkama ir proporcinga.

254 Kalbant apie metodą Komisija teigia, kad ji yra pagrįsta pastovių ir kintančių išlaidų modeliavimu, kurių galėtų patirti statistinis ūkio subjektas eksploatuodamas aptartas linijas, atsižvelgiant į valdžios institucijų nustatytas sąlygas ir į ankstesniais biudžetiniais metais užregistruotus pervežimų srautus bei pajamas, numatytas gauti iš kiekvienos linijos taikant pirmiau nurodytus mokesčių tarifus pervežimų srautams. Objektyviai pateisinamas deficitas kiekvienu atveju susidarė dėl šių išlaidų ir šių pajamų skirtumo. Pagal šiuos kriterijus studijoje daroma išvada, kad visos linijos yra daugiau ar mažiau deficitinės. Bendrai deficitas siekė 1,652 milijardų ESP, o *Trasmediterránea* kreipėsi dėl 2,5 milijardų ESP dydžio subsidijos. *Trasmediterránea* prašytos ir realiai Kanarų valdžios institucijų suteiktos sumos skirtumas liudija, kad apskaičiuojant kompensaciją *Trasmediterránea* ir Kanarų vyriausybės interesai buvo aiškiai priešingi. Todėl nėra jokios priežasties įtarti, kad nepriklausomo eksperto ataskaita buvo pateikta siekiant *Trasmediterránea* sudaryti palankesnes sąlygas.

255 Tai, kad buvo remiamasi ne vien *Trasmediterránea* pateiktais duomenimis, bet ir vertinimais, pagrįstais išlaidomis, kurių statistinis ūkio subjektas turėtų patirti, ne tik nėra problema, bet ir įrodo atliktos analizės tikslumą. Šio metodo panaudojimas leido išvengti rėmimosi išlaidomis, kurias *Trasmediterránea* galėjo dirbtinai padidinti.

256 Be to, Komisija nepriklausomo eksperto ataskaitą priėmė ne aklai, o detaliai išanalizavusi jo pagrindimą, panaudotą metodologiją bei atliktus skaičiavimus ir padarė išvadą, kad ji buvo patikimas pagrindas.

257 Dėl argumento, kad *Trasmediterránea* išmokėta kompensacija buvo per didelė, nes turėjo pakakti pajamų iš anksčiau patvirtintų mokesčių, Komisija atsikerta, kad reguliuodama sektorių valdžios institucija gali pagrįstai numatyti, jog ūkio subjektas bus iš dalies finansuojamas iš tiesioginių naudotojų mokesčių ir iš dalies iš viešosios

pagalbos, nes pagrindinis valdžios institucijų rūpestis yra viešosios paslaugos naudotojų interesas, kuris svarbesnis už ūkio subjektų interesus.

258 Dėl prieštaravimo, kad pagalba buvo neproporcinga ir todėl prieštaravo EB 86 straipsnio 2 daliai, nes ši kompensacija buvo skirta finansuoti *Trasmediterránea* mokesčių politiką linijose, kuriose jai sudaroma konkurencija, Komisija teigia, kad šio prieštaravimo nepateisina net minimali analizė. Visų pirma reguliuodama sektorių, valdžios institucija galėtų pagrįstai numatyti, kad ūkio subjektas, kuriam patikimas viešosios paslaugos teikimas, bus iš dalies finansuojamas iš tiesioginių naudotojų mokesčių ir iš dalies iš viešosios pagalbos. EB 86 straipsnio 2 dalis būtent numato tokio tipo situacijas. Ši nuostata reikalauja, kad valstybės pagalba finansuotinas deficitas susidarytų dėl įmonei patikėtos viešosios paslaugos užduoties, o taip ir yra nagrinėjamu atveju.

259 Ji priduria, kad ieškovė, teigdama, jog 1998 m. subsidija yra neproporcinga tik todėl, kad *Trasmediterránea* jai sudaro kainų konkurenciją, painioja du atskirus analizės lygmenis, t. y. klausimą dėl 1998 m. subsidijos suderinamumo ir klausimą dėl galimo *Trasmediterránea* komercinio elgesio.

260 Ar siūlydama paslaugas mažesne nei jų savikaina rinkoje kaina, kurioje užėmė dominuojančią padėtį, *Trasmediterránea* veikė pažeisdama konkurencijos taisykles, yra atskiras klausimas, kuris turėtų būti sprendžiamas tinkamu teisiniu būdu. Net jei ir būtų įrodyta, kad *Trasmediterránea* veikė pažeisdama konkurencijos taisykles, tai nereiškia, kad šie veiksmai buvo finansuojami 1998 m. subsidija, kuri siekia tik 1,65 milijardų ESP, nors *Trasmediterránea* 1998 m. patyrė 2,5 milijardų ESP deficitą visose 1998 m. aptarnautose linijose pagal laikinąją tvarką.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

261 Visų pirma, nagrinėtina, ar keturi ieškovės nurodyti prieštaravimai dėl 1998 m. subsidijos netinkamumo yra pagrįsti.

262 Pirmuoju prieštaravimu ieškovė kaltina Komisiją, kad ji nepatikrino nepriklausomo eksperto ataskaitos duomenų, kuriais remiantis buvo apskaičiuota 1998 m. subsidija, nors, jos nuomone, šio eksperto nešališkumas yra abejotinas, nes jį paskyrė Kanarų valdžios institucijos.

263 Pažymėtina, kad ieškovė nepateikia jokio argumento, galinčio rimtai užginčyti šios ekspertinės ataskaitos rengėjo nešališkumą. Atvirkščiai, pabrėžtina, kad šioje ataskaitoje nurodoma 1,652 milijardų ESP *Trasmediterránea* padengtinų išlaidų sumą, nors ji prašė 2,5 milijardų ESP kompensacijos. Šiomis sąlygomis pripažintina, kad nėra visiškai įrodyta, jog ataskaitos rengėjas pademonstravo kokį nors šališkumą *Trasmediterránea* naudai. Be to, kadangi Ispanijos Karalystė nurodė, ir ieškovė šiuo klausimu jai rimtai neprieštaravo, jog ieškovė turėjo šios ataskaitos kopiją prieš pateikiant dubliką šioje byloje, nėra būtina nurodyti tyrimo priemonės, skirtos tam, kad Kanarų valdžios institucijos pateiktų šią ataskaitą.

264 Net pripažįstant, kad, nepaisydama bet kokio ataskaitos rengėjo šališkumo, Komisija privalėjo patikrinti šioje ataskaitoje pateikiamus duomenis, konstatuotina, kad ginčijamame sprendime aiškiai nurodyta, jog buvo įvertintas kiekvienas maršrutas ir patikslinami atskiri punktai, susiję su išlaidomis, į kurias buvo atsižvelgta. Be to,

ieškovė nenurodo jokio argumento, leidžiančio suabejoti, kad Komisija veiksmingai išnagrinėjo šiai ataskaitai parengti panaudotą pagrindimą, metodologiją bei atliktus apskaičiavimus. Šiomis sąlygomis prieštaravimas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

265 Nurodydama antrąjį prieštaravimą ieškovė ginčija, kad papildomos sąnaudos, kilusios iš tariamo viešosios paslaugos teikimo, galėjo būti tinkamai apskaičiuotos, atsižvelgiant į statistinio ūkio subjekto išlaidas, užuot atsižvelgus į *Trasmediterránea* teikiant šią paslaugą realiai patirtas išlaidas.

266 Kalbant apie sudėtingų ekonominių aplinkybių vertinimą, reikėtų pažymėti, kad Komisija turi didelę diskreciją vertindama dėl tam tikros paslaugos susidariusias papildomas sąnaudas. Iš to išplaukia, kad Pirmosios instancijos teismas, kuriam patikėta atlikti Komisijos atlikto įvertinimo kontrolę, privalo tik patikrinti, ar realiai faktai yra tikslūs ir ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 216 punkte nurodyto sprendimo *FFSA ir kt. prieš Komisiją* 101 punktą).

267 Nagrinėjamu atveju Komisija galėjo pagrįstai manyti, kad rėmimasis objektyviomis išlaidomis leido nustatyti 1998 m. subsidijos sumą nesiremiant *Trasmediterránea* nurodytomis išlaidomis. Žinoma, jei būtų įrodyta, kad objektyvios išlaidos, į kurias atsižvelgė Komisija, buvo nepagrįstai didelės, Komisijos įvertinime dėl 1998 m. subsidijos tinkamumo būtų akivaizdi vertinimo klaida. Vis dėlto nagrinėjamu atveju ieškovė neįrodė ir nė neteigė, kad panaudotos objektyvios sąnaudos buvo per didelės. Šiomis sąlygomis darytina išvada, kad antrasis skundas yra nepagrįstas.

268 Trečiuoju prieštaravimu ieškovė priekaištauja Komisijai, kad ji pripažino patį subsidijos teikti šias paslaugas principą, kuris sudarė diskriminaciją tarp *Trasmediterránea* ir kitų ūkio subjektų.

269 Iš tikrųjų šalys nesiginčija, kad pagal laikinąją tvarką *Trasmediterránea* teiktos paslaugos yra taip pat numatytos Dekrete Nr. 113/1998 ir kad *Trasmediterránea* taikyti maksimalūs mokesčių dydžiai už šių paslaugų teikimą yra tokie patys kaip nustatyti Dekrete Nr. 113/1998. Taip pat aišku, kad Dekretas Nr. 113/1998 nenumato jokios subsidijos teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, kurioms šis dekretas yra skirtas, nes nustatyti mokesčių dydžiai šioms paslaugoms teikti yra laikytini pakankamais su jais susijusioms išlaidoms padengti. Vis dėlto iš to neišplaukia, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą pripažindama patį 1998 m. subsidijos principą. Iš tiesų ji galėjo pagrįstai manyti, kad išlaidos, susijusios su *Trasmediterránea* patikėtų bendros ekonominės svarbos paslaugų teikimu, nebuvo pakankamai padengtos Dekrete Nr. 113/1998 numatytais mokesčių dydžiais. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad ieškovė pati teigia, jog šių mokesčių akivaizdžiai nepakako Dekrete Nr. 113/1998 numatytoms paslaugoms finansuoti.

270 Šiomis sąlygomis nėra būtina patenkinti ieškovės prašymo pateikti įvairius dokumentus, kad būtų įrodyti jos teiginiai dėl Dekrete Nr. 113/1998 numatytų su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų ir šioms paslaugoms taikytinų mokesčių dydžių.

271 Be to, priešingai nei teigia ieškovė, aplinkybė, kad tik *Trasmediterránea* buvo suteikta 1998 m. subsidija, iš esmės nėra diskriminacijos sudėtinė dalis kitų ūkio subjektų atžvilgiu. Pagal nusistovėjusią Teisingumo teismo praktiką, diskriminacija visų pirma yra skirtingas panašių situacijų traktavimas, sudarantis tam tikriems ūkio subjektams nepalankesnes sąlygas nei kitiems, šio nelygaus traktavimo nepateisinant tam tikros svarbos objektyvių skirtumų buvimu (1962 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Klöckner-Werke ir Hoesch prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 17/61 ir 20/61, Rink. p. 615, 652; 1985 m. sausio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Finsider prieš Komisiją*, 250/83, Rink. p. 131, 8 punktas ir 2002 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-351/98, Rink. p. I-8031, 57 punktas).

272 Tačiau ieškovei nepasisekė įrodyti, kad kiti nei *Trasmediterránea* ūkio subjektai galėjo užtikrinti jūrų maršrutų tarp Kanarų salyno salų paslaugų teikimą laikinosios tvarkos nustatytomis sąlygomis. Taip pat ji neįrodo, kad kitiems nei *Trasmediterránea* ūkio subjektams būtų buvę galima patikėti užduotį teikti šias paslaugas. Galiausiai jai nepavyko įrodyti, kad, be *Trasmediterránea*, šias paslaugas realiai teikė ir kiti ūkio subjektai.

273 Todėl reikia pripažinti, kad tarp *Trasmediterránea* ir kitų ūkio subjektų situacijų buvo svarbus objektyvus skirtumas, kurio pakako pateisinti tai, kad tik *Trasmediterránea* gavo kompensaciją už maršrutų tarp Kanarų salyno salų paslaugas, kurias ji vienintelė teikė. Taigi trečiasis prieštaravimas nėra pagrįstas.

274 Nurodydama ketvirtąjį prieštaravimą ieškovė kaltina Komisiją, kad ši pripažino, jog 1998 m. subsidija padengė išlaidas, susijusias su bendros ekonominės svarbos paslaugos teikimu, nors ši subsidija kompensavo dėl eksploatacijos atsiradusį deficitą, susijusį su priešinga EB sutarties nuostatoms mokesčių dydžių politika.

275 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad ieškovė nenurodo EB sutarties nuostatų, kurias pažeidė tariama mokesčių dydžių politika. Darant prielaidą, kad ieškovė laiko, jog *Trasmediterránea* pažeidė EB 82 straipsnį, konstatuotina, jog ji apsiriboja teigimu, kad *Trasmediterránea* sumažino mokesčius tose linijose, kuriose ji konkuravo su ieškove, visiškai nenurodydama priežasčių, dėl kurių toks elgesys, jos nuomone, buvo piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi. Galiausiai, net jei aptariama mokesčių dydžių politika buvo piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, ši išvada negalėtų pašalinti Komisijos ginčijamame sprendime pateikto įvertinimo, kad 1998 m. subsidija buvo griežtai proporcinga viešosios paslaugos papildomoms sąnaudoms ir todėl suderinama su EB 86 straipsnio 2 dalimi, patikimumo. Iš tikrųjų,

kadangi yra aišku, jog *Trasmediterránea* negavo viso su jūrų maršrutų paslaugų pagal laikinąją tvarką teikimu susijusio deficito kompensacijos ir privalėjo pati padengti šio deficito dalį, lygią 850 milijonų ESP, neturėtų būti neatsižvelgiama į tai, kad *Trasmediterránea* turėjo pati padengti su aptariama mokesčių dydžių politika susijusį deficitą, jo niekaip nefinansuojant iš 1998 m. subsidijos.

276 Šiomis sąlygomis nebūtina patenkinti ieškovės prašymą, kad Pirmosios instancijos teismas nurodytų Komisijai ir *Trasmediterránea* pateikti dokumentus, susijusius su šio ūkio subjekto komercine praktika tam tikrose linijose.

277 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad nė vienas iš keturių ieškovės nurodytų prieštaravimų, siekiant pagrįsti šio teisinio pagrindo penktąją dalį, nėra pagrįstas.

278 Antra, reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia ieškovė, ginčijamame sprendime trūksta motyvų, pirma, aptariamų linijų išlaidų konkrečių elementų, į kuriuos buvo atsižvelgta vertinant 1998 m. subsidijos dydį (žr. šio sprendimo 242 punktą), ir, antra, priežasčių, dėl kurių Komisija pripažino, jog valstybės pagalbos normų taikymas neleistų *Trasmediterránea* atlikti patikėtos užduoties (žr. šio sprendimo 243 punktą), atžvilgiu.

279 Dėl aptariamų linijų išlaidų konkrečių elementų pažymėtina, kad nekonfidencialioje ginčijamo sprendimo redakcijoje, kuri buvo nusiųsta Ispanijos Karalystei ir kurios kopiją turi ir ieškovė (žr. šio sprendimo 264 punktą), yra duomenys, kurių nebuvimu visuomenei prieinamoje ginčijamo sprendimo redakcijoje skundžiasi ieškovė. Taigi šiuo klausimui ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas.

280 Dėl tariamo motyvų trūkumo, kad Bendrijos valstybės pagalbos normų taikymas sukliudytų *Trasmediterránea* atlikti patikėtą užduotį, pažymėtina, kad ginčijamas sprendimas aiškiai ir nedviprasmiškai nurodo priežastis, dėl kurių Komisija pripažino, jog šių normų taikymas sutrukdytų *Trasmediterránea* atlikti patikėtą užduotį. Ji nurodo, kad siekdama patikrinti ar būtina atlyginti *Trasmediterránea* dėl užduoties vykdymo patirtas išlaidas, Komisija privalo ištirti, ar egzistuoja kiti ūkio subjektai, siūlantys paslaugas, analogiškas *Trasmediterránea* patikėtoms paslaugas. Ji teigia, kad joks kitas ūkio subjektas Kanarų salyne neteikė tokių paslaugų 1998 metais. Galiausiai ji nurodo, kad gauta ir kaip valstybės pagalba kvalifikuota subsidija yra griežtai proporcinga papildomoms sąnaudoms, susijusioms su nagrinėjamais įsipareigojimais, kurie susiję su viešąja paslauga. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, reikia pripažinti, kad ginčijamame sprendime, nors ir netiesiogiai, yra nurodyta, kad 1998 m. subsidija, kuri pagal normas dėl valstybės pagalbos turėjo būti uždrausta, buvo būtina siekiant užtikrinti *Trasmediterránea* pagal laikinąją tvarką patikėtų paslaugų teikimą. Taigi šiuo klausimui ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas.

281 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad, kaip ir pirmos keturios dalys, penktoji šio teisinio pagrindo dalis yra nepriimtina. Todėl teisinis pagrindas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

282 Atsižvelgiant į visa tai, reikia atmesti visą ieškinį.

Dėl prašymų pateikti įrodymus

283 Be pateiktų prašymų, siekiant įrodyti konkrečias faktines aplinkybes, išnagrinėtas aptariant atskirus teisinius pagrindus, ieškovė taip pat pateikia kitus prašymus dėl

dokumentų pateikimo, nenurodydama tikslių faktinių aplinkybių, kurias šios priemonės galėtų įrodyti. Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad šie prašymai nėra svarbūs tam, kad Bendrijos teismai galėtų atlikti teisėtumo kontrolę. Todėl šie prašymai yra atmestini.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

284 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį kiekviena pralaimėjusi šalis padengia bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir ieškovė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

285 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalį Ispanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (antroji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. **Ieškovė padengia savo ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Ispanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Paskelbta 2005 m. birželio 15 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

H. Jung

Pirmininkas

J. Pirrung

Turinys

Teisinis pagrindas ..... II - 2038

I — Bendrijos teisės nuostatos ..... II - 2038

A — Reglamentas (EEB) Nr. 3577/92 ..... II - 2038

B — Reglamentas Nr. 659/1999 ..... II - 2039

C — Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui ..... II - 2040

D — Pranešimas apie bendros ekonominės svarbos paslaugas Europoje .... II - 2040

II — Ispanijos teisės nuostatos ..... II - 2041

A — Karaliaus dekretas Nr. 1876/78 ..... II - 2041

B — Karaliaus dekretas Nr. 1466/1997 ..... II - 2045

C — Dekretas Nr. 113/1998 ..... II - 2045

Faktinės bylos aplinkybės ..... II - 2046

I — 1978 m. sutartis ..... II - 2046

II — Ieškovės skundai ir pasiūlymas dėl reikalingų priemonių 1978 m. sutarties atžvilgiu ..... II - 2048

III — Laikinoji tvarka, skirta linijoms tarp Kanarų salyno salų ..... II - 2050

Ginčijamas sprendimas ..... II - 2051

Procesas ..... II - 2054

Šalių reikalavimai ..... II - 2056

Dėl priimtinumo ..... II - 2057

I — Šalių argumentai ..... II - 2057

II — Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2060

Dėl esmės ..... II - 2064

I — Dėl 1997 m. subsidijos ir subsidijos atsiskaityti pagal sutartį ..... II - 2065

A — Dėl teisinio pagrindo, susijusio su pareigos motyvuoti pažeidimu ..... II - 2065

1. Šalių argumentai ..... II - 2065

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2066

B — Dėl teisinio pagrindo, susijusio su klaidingu EB 88 straipsnio taikymo įvertinimu ..... II - 2068

1. Šalių argumentai ..... II - 2068

a) Dėl pirmos dalies ..... II - 2069

b) Dėl antros dalies ..... II - 2073

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2076

a) Dėl pirmos dalies ..... II - 2076

b) Dėl antros dalies ..... II - 2078

II — Dėl 1998 m. subsidijos ..... II - 2081

A — Dėl teisinio pagrindo, susijusio su EB 88 straipsnio pažeidimu ..... II - 2081

1. Šalių argumentai ..... II - 2081

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2086

B — Dėl teisinio pagrindo, susijusio su EB 86 straipsnio 2 dalies ir pareigos motyvuoti pažeidimu ..... II - 2089

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su viešosios valdžios institucijų akto nebuvimu ..... II - 2090

a) Šalių argumentai ..... II - 2090

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2092

2. Dėl antro dalies, susijusios su tikslaus viešųjų paslaugų apibrėžimo nebuvimu ..... II - 2093

a) Šalių argumentai ..... II - 2093

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2095

3. Dėl trečios dalies, susijusios su realaus viešųjų paslaugų poreikio nebuvimu ..... II - 2097

a) Šalių argumentai ..... II - 2097

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2100

4. Dėl ketvirtos dalies, susijusios su viešųjų pirkimų nebuvimu ir motyvų trūkumu ..... II - 2103

a) Šalių argumentai ..... II - 2103

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2106

5. Dėl penktos dalies, susijusios su netinkamu kompensacijos 1998 m. pobūdžiu ir motyvų trūkumu ..... II - 2106

a) Šalių argumentai ..... II - 2106

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2112

Dėl prašymų pateikti įrodymus ..... II - 2117

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 2118